

PANORAMA

Fokus på europæisk regionalpolitik og bypolitik

EFTERÅR 2020 / nr. 74

LETLAND bygger broer for at styrke regional vækst

INTERREG:
STYRKER
STRATEGIER
FOR GRØN
OMSTILLING

FINALISTER OG
VINDERE AF
REGIOSTARS
2020

PANORAMA

INDHOLD

LEDER: Elisa Ferreira, EU-kommissær med ansvar for samhørighed og reformer.....	3
GRØNNERE KOMMUNIKATION: en Interreg-undersøgelse evaluerer metoder til grøn omstilling i EU og styrker dem i fremtidige strategier.....	4
30 ÅR MED INTERREG: unge mennesker indtager scenen i nuværende og fremtidige programmeringsplaner.....	8
INTERREG VOLUNTEER YOUTH: indtil nu har over 500 unge over hele Europa deltaget i frivilligt arbejde for at støtte territorielt samarbejde.....	10
30 MÅDER AT FEJRE PÅ: Estland og Letland deltager i udfordringen om tal.....	12
STOR UNDERSØGELSE OM GRÆNSEOVERSKRIDENDE SAMARBEJDE: afslører den aktuelle status for en række emner.....	13
EUSAIR: samler viden og innovation for at løse fælles udfordringer og skabe fremskridt i den adriatisk-ioniske region.....	15
FINANSIELLE INSTRUMENTER: for at booste den økonomiske vækst i EU efter covid-19 har Europa-Kommissionen vedtaget lovgivning og gjort finansiering nemmere....	17
LETLAND: godt på vej til en vidensbaseret økonomi og hurtigere vækst med et godt udbytte af EU's finansiering.....	19
DATA POINT: ringe luftkvalitet i Europas byer er skyld i flere for tidlige dødsfald hvert år end trafikulykker.....	29
KORT: transportformer og infrastruktur til elbiler skal reducere drivhusgasudledninger i Europas byer.....	31
REGIOSTARS: finalister og vindere i rampelyset ved den 18. europæiske uge for regioner og byer i 2020, der blev fejret i Bruxelles og virtuelt i hele Europa.....	33
MED DINE EGNE ORD: en undersøgelse af CESER anbefaler at knytte mobilitet til uddannelse og beskæftigelse i et euroregionalt samarbejde.....	39
PROJEKTER: beskrivelser af vellykkede projekter fra Italien og Kroatien, Réunion, Finland, Cypern og de græske øer.....	40

4

8

15

17

19

40

LEDER

Samhørighed i praksis: Sådan genopbygger vi vores samfund og økonomier

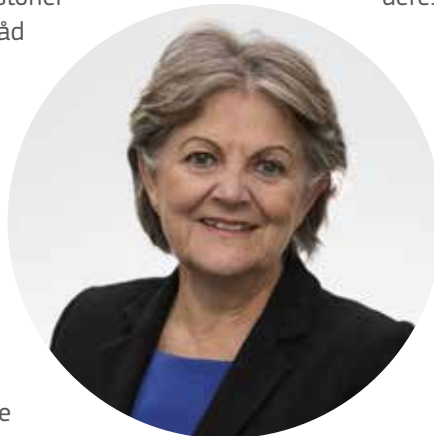
Kære læsere, velkommen til den første digitale udgave af *Panorama*. Vi holder, hvad vi lover: Vi er blevet grønnere i vores metoder til at give jer de bedste historier om samhørighedspolitikken i praksis. I tråd med denne bæredygtige udgave af magasinet, som repræsenterer overgangen mellem gammelt og nyt, står vi ved en endnu en skillevej i Europa.

Vi har brug for at komme os, reparere og genopbygge for at komme igen efter den dybe sundhedsmæssige og økonomiske krise, der har ramt os alle så hårdt. Vi kan imidlertid ikke benytte os af den samme gamle model: Tiden er inde til renovere og genopbygge på et bedre fundament. Vi ser også fremad mod programmeringsperioden 2021-2027, som skal være rettet mod en grøn, digital og modstandsdygtig økonomi med samhørighedspolitikken som katalysator.

Europa-Kommissionen har fremlagt en omfattende struktur med instrumenter: CRII og CRII+ som en hurtig reaktion på krisen, REACT-EU som et fleksibelt instrument til reparationer og genopretningsfaciliteten, der skal fremme nødvendige strukturelle reformer samt vores almindelige samhørighedsprogrammer til udvikling på lang sigt.

Jeg glæder mig over at se hurtige fremskridt i vores arbejde med medlovgiverne om at vedtage REACT-EU, men jeg må indrømme, at der er store udfordringer vedrørende gennemførelsen af programmet.

Sammen med medlemsstaterne og de lokale aktører skal vi sikre, at de ressourcer, der stilles til rådighed via alle disse instrumenter, kanaliseres over i en række stærke og relevante nye projekter, der kan gøre en forskel i praksis. Det betyder, at der skal udarbejdes programmer hurtigt og effektivt. Om nogle få år skal vi kunne vise borgerne, at vi har brugt deres penge klogt.

Vi skal investere i projekter, som ikke bare bruger ressourcer hurtigt, men som også skaber resultater på lang sigt: Dette er en investeringspolitik, ikke en forbrugspolitik.

For det andet skal kombinationen af instrumenter passe ind i en solid og sammenhængende langsigtet europæisk og national strategi. Vi har ikke alene brug for kloge og langsigtede investeringer, der skal også være en sammenhæng mellem dem og vores fælles prioriteter på det strategiske plan, samtidig med at der tages højde for medlemsstaternes forskellige behov og udgangspunkter.

Der findes ikke en løsning på problemerne, som passer på alle, og der venter os alle et stort stykke arbejde – Kommissionen, medlovgivere, medlemsstater, forvaltningsmyndigheder, regionale og lokale partnere samt borgere. Vi skal genopbygge et klimaneutralt, konkurrencedygtigt og inklusivt Europa, og jeg tror på, at vi har alle forudsætninger for at få det til at ske – hvis vi gør det sammen. ■

Elisa Ferreira

EU-kommissær med ansvar for samhørighed og reformer

Grøn omstilling: Interregs kommunikation går et skridt videre

Bæredygtighed er blevet et ord, der bruges rigtig meget inden for kommunikation, men hvor tit bliver det faktisk omsat til handling? Interreg-programmer følger op på opfordringen fra EU's institutioner om at gøre kommunikationsaktiviteter grønnere og mere bæredygtige. For at kickstarte denne tilgang blev der iværksat en undersøgelse for at vurdere den aktuelle situation og fremme praksis vedrørende grøn omstilling i fremtidige strategier.

Sidste år hævdede de europæiske institutioner barren for deres klimarelaterede mål: EU-Parlamentet erklærede »undtagelsestilstand for klimaet« i Europa, og Europa-Kommissionen lancerede den europæiske grønne pagt, som har til formål at skabe et kulstofneutralt kontinent inden 2050.

Som reaktion på disse bekymringer sendte en gruppe europæiske samarbejdsprogrammer et spørgeskema ud og indsamlede oplysninger om praksis i kommunikationsaktiviteter fra Interreg-programmer. Formålet var at præsentere den

generelle status og dele deres projekters miljøpraksis samt deres egne kommunikationsaktiviteter for at vise udbredelsen af den grønne omstilling blandt dem.

Spørgeskemaet blev sendt ud i maj 2020, og der blev indhentet oplysninger om grøn praksis fra 15 Interreg-programmer.

Besvarelser viser, at papirløs kommunikation samt brug af metoder vedrørende den cirkulære økonomi (genbrug af samme materialer eller brug af genbrugsmaterialer) allerede er almindelige (se tabellen herunder) i programmer som f.eks. det polsk-russiske CBC-program, Interreg Danube og Interreg SUDOE. Nogle programmer eller projektpartnere laver ikke længere reklameartikler såsom gaver, og mange undgår brug af plast i deres aktiviteter.

Der er dog stadig brug for forbedringer på andre områder, og nogle få er stadig praktisk talt uudnyttede. Grønne indkøb, affaldsreduktion, især af plast, og afholdelse af onlinearrangementer er nogle eksempler på forbedringer, hvorimod der endnu kun er få programmer, der har aktiviteter til vurdering og modregning af drivhusgasemissioner.

RESUMÉ AF RESULTATERNE AF SPØRGESKEMAET:

**ALMINDELIGE BÆREDYGTIGE
KOMMUNIKATIONSMETODER***(andel af respondenter) N=15*

- 100%** Cirkulær økonomi
Papirløs kommunikation
- > 50%** Intet affald
Færre fysiske arrangementer
- < 50%** Grønne indkøb
Nul plast
Energieffektivitet på mødesteder
- < 1%** Brug af vedvarende energi
CO₂-vurdering
CO₂-udligning

HVAD SKAL FORBEDRES*(andel af respondenter) N=15*

- 20%** Færre fysiske arrangementer
Cirkulær økonomi
- 13%** CO₂-vurdering
CO₂-udligning
Energieffektivitet på mødesteder
- 7%** Nul plast
Interne kommunikationsaktiviteter for at øge deltagelsen (ekstra dimension via »Andet«)

**EGEN VURDERING AF
STYRKER VED ET PROGRAM/
PROJEKT***(andel af respondenter) N=15*

- 100%** Papirløs kommunikation
- 28%** Cirkulær økonomi
Nul affald
Nul plast
- 1%** Grønne indkøb
Energieffektivitet på mødesteder
- 0%** CO₂-vurdering
CO₂-udligning
Brug af vedvarende energi

Der er en mere detaljeret beskrivelse af den nuværende praksis i resuméet ovenfor:

**Forvaltningspraksis på tværs af
programmer og projekter**

Hvis man ikke blot begrænser bæredygtig kommunikation til programmet, bliver virkningen større, når der gennemføres en systematisk forvaltningsmetode, der omfatter både programmet og dets finansierede projekter. Interreg-programmet Alpine

Space udviklede en detaljeret vejledning om grøn omstilling for deres medfinansierede projekter. Internt underskrev medlemme af det fælles sekretariat en »Erklæring om egen forpligtelse til at reducere CO₂-fodaftrykket af de professionelle aktiviteter«. Derudover gav partnere i programerklæringen udtryk for deres ønske om et grønnere program.

Interreg V-A-programmet for Italien og Slovenien er et spændende eksempel på fælles tiltag i fem projekter. I 2019 blev der fra programmet tildelt yderligere midler til projekter, som delvist var finansieret under prioritetsakse 2 »Samarbejde om gennemførelse af lavemissionsstrategier og handlingsplaner«. Disse projekter kører stadig efter metoden »kapitalisering og kommunikation« og har herigennem planlagt flere kommunikationsaktiviteter, som var der tale om et enkelt projekt.

**Onlinearrangementer styrker
effektiviteten**

Onlinearrangementer er en af de mest effektive metoder til at reducere CO₂-fodaftryk, især når programmer og projekter under normale omstændigheder hvert år organiserer tusindvis af fysiske arrangementer.

I de senere år har Interreg Europa-programmet skabt næsten 100 timers indhold til onlinearrangementer, der er rettet mod regionale beslutningstagere. Forskellige teknologier, former og formater er blevet afprøvet og anvendt til at gøre disse onlinearrangementer spændende og nyttige for deltagerne. ➤

Holdet bag programmet påbegyndte gennemførelsen af onlinearrangementer. Medlemmerne blev uddannet, og deres arbejde bar hurtigt frugt – for eksempel var der flere deltagere ved de virtuelle arrangementer end ved de fysiske.

Det er muligt at reducere CO₂

Reduktion af CO₂-fodaftryk kan forekomme kompliceret, men to projekter har vist, at det kan lade sig gøre.

BalkanROAD-projektet, der er finansieret af Interreg-programmet for Balkan og i Middelhavsområdet, arrangerede en CO₂-fri konference: »OpenEARTH 2020 – Conference on Climate Change Adaptation and Mitigation«. Alle deltagere gav oplysninger om deres rejse og indkvartering med henblik på at kunne komme med et skøn over konferencens samlede CO₂-fodaftryk. Der blev foretaget beregninger i henhold til retningslinjer fra IPCC (FN's Klimapanel), og de blev fremvist på en plakat.

Der blev plantet egetræer for at udligne de 17,2 ton kuldioxid, der blev produceret som følge af konferencen. Antallet af træer blev anslået med udgangspunkt i den mængde CO₂, som egetræer akkumulerer i løbet af deres levetid.

Et andet eksempel kommer fra 22 projekter inden for bæredygtig turisme, der er finansieret af Interreg MED-programmet. De afholdt en konference, der var fuldstændig

i overensstemmelse med principperne i den cirkulære økonomi, og hvor der blev kompenseret for 78 ton af den CO₂, der blev produceret som følge af arrangementet. Deltagere skulle desuden stemme for et blandt flere projekter, der skulle modtage kompensationsbidragene.

Grønne indkøb: engagerede leverandører

Grønne indkøb er et af de vigtigste områder til indførsel af systematisk grøn praksis. På en konference med 400 deltagere gjorde Interreg-programmet for Østersøregionen mere end blot at indkøbe almindelige grønne catering-pakker.

Disse pakker indeholder som regel økomærkede fødevarer, men tager ikke højde for faktorer såsom lokal og sæsonbestemt produktion. Derfor ændrede programmet sin udbudspraksis ved at opdele catering-delen i mindre dele (dagtimer og aften). Dette gav mindre virksomheder med lokale leverandører mulighed for at være med. Derudover blev alle cateringvirksomheder, der deltog i udbuddet, interviewet for at vurdere hver enkelt tilgang til bæredygtig catering.

Et andet eksempel på inddragelse af leverandører kommer fra Interreg-programmet for den sydlige Østersø: Leverandører af USB-nøgler blev bedt om at droppe engangsplastfolie i emballagen.

Forebyggelse af madspild i catering

I henhold til Europa-Kommissionens websted går 20% af alle fødevarer, der fremstilles til konsum (eller 88 millioner ton), til spilde i Europa hvert år. Der er fortsat meget lidt opmærksomhed på madspild, og derfor besluttede STREFOWA-projektet, der er finansieret under Interreg-programmet for Centraleuropa, at bakke op om reduktion af madspild i centraleuropæiske regioner.

Projektet formidler sin mission med praktiske eksempler. Udover at bruge catering uden madspild ved alle arrangementer organiserede STREFOWA fem hackathons i Østrig, Italien, Ungarn, Polen og Tjekkiet, der havde til formål at øge opmærksomheden, bl.a. i lokalsamfund, for at finde onlineløsninger til at bidrage til reduktion af madspild i Centraleuropa.

Bliv cirkulær på de europæiske samarbejdsdage

Interreg-programmet for Estland og Letland følger retningslinjerne for grønne arrangementer, der blev udarbejdet i projektet »Grønne offentlige arrangementer«. Arrangementer på den europæiske samarbejdsdag i 2017, 2018 og 2019 gav alle mulighed for at øge opmærksomheden på disse retningslinjer og omsætte dem til praksis. De fokuserede på forskellige tilgange, som for eksempel sortering af affald, brug af lokale produkter og postevand og fremstilling af reklameartikler af genbrugte og/eller bæredygtige materialer.

Under tre arrangementer til fejring af den europæiske samarbejdsdag i 2019 i Pskov, Salaspils og Skt. Petersborg, der blev arrangeret af det grænseoverskridende program for Let-

land og Rusland, blev der indført grønne kommunikationsmetoder. Miljørelaterede arrangementer blev understøttet af genanvendelige gaver, souvenirs, navneskilte, bånd, kuglepennene og andre kontorartikler.

Alle disse er eksempler på praksis, hvor programmer og projekter er villige til at udvikle sig. Derudover er der planlagt flere initiativer, som skal munde ud i velfunderede retningslinjer, der kan støtte dem i at træffe mere informerede beslutninger. ■

Interregs 30-års jubilæum har fokus på unge mennesker

Interreg fejrer sit 30-års jubilæum og forbereder sig på den næste programmeringsperiode, og i den forbindelse søger de vigtige input fra den næste generation om, hvordan man kan involvere dem i at forbedre det territoriale samarbejde i hele Europa.

Interreg har været et centralt element i det europæiske projekt de sidste 30 år og har støttet samarbejde mellem regioner ved at fjerne hindringer og fremme fælles tiltag for at bringe borgere tættere sammen.

Interregs fejring har været koncentreret om tre separate men indbyrdes forbundne temaer: »vi har alle en nabo«, »unge« og »et grønt og klimaneutralt Europa«.

I 2018 udgjorde unge mennesker på mellem 15 og 29 år 17% af befolkningen i EU. Alle unge, uanset køn, økonomisk situation, social oprindelse eller alder, står over for nogle fælles udfordringer såsom svage arbejdsmarkeder og manglende uddannelsesmuligheder.

Ligeledes er unge mennesker ikke immune over for kriser såsom global opvarmning, usikkerhed og den generelt manglende tillid

til offentlige institutioner. Men deres ønske om en bedre fremtid er det samme i hele Europa. EU som helhed tilbyder dem store muligheder, især for det stadigt større antal unge, der krydser landegrænser i forbindelse med arbejde eller fritid.

Positive træk

Interreg hjælper borgere med at pendle mellem medlemsstater, finde arbejde i og i nærheden af Europas grænseområder og adgang til de offentlige tjenester, der er nærmest deres hjem. Faktisk er unges mobilitet afgørende for at styrke Europas position som en vidensbaseret økonomi.

Interreg tilbyder netværk og aktiviteter, der hjælper unge iværksættere med at udvikle deres kompetencer, så de kan udnytte deres fulde potentiale. Dette skaber også et gunstigt miljø, hvor de kan omsætte deres innovative idéer til praksis. Interreg uddanner unge mennesker i og uden for EU, så de bliver bevidste om global opvarmning og tilpasser deres evner til en mere bæredygtig livsstil. Det opbygger tiltro og tillid på tværs af grænser ved at etablere fælles offentlige tjenesteydelser, der er let tilgængelige for unge mennesker. Projekterne [IEER](#) og [Eur. Friends](#) fra henholdsvis Interreg Europa- og Meuse-Rhine-programmerne er eksempler på disse karakteristika.

“ *Interreg garanterer, at borgere og unge mennesker bliver inddraget i opbygningen af vores kontinent.* ”

Den rette balance

2020 er et afgørende år for Interreg. Vi fejrer vores resultater over de seneste 30 år, men vi står også ved en afgørende skillevej nu, hvor vi gør klar til en ny programmeringsperiode. Interreg er åben for nye og innovative idéer fra unge mennesker over hele EU. Europa-Kommissionen har med dette for øje udført målrettede undersøgelser og afholdt online-gruppediskussioner med unge, som deltager i europæisk territorielt samarbejde (dvs. EU og nabolandene).

Resultaterne af disse udvekslinger udgør grundlaget for et »manifest fra unge mennesker for et bedre territorielt samarbejde i Europa«, som blev forelagt Elisa Ferreira, EU-kommissær for samhørighed og reformer, og det tyske formandskab for Rådet på Interregs årlige arrangement i Bruxelles den 15. oktober.

Kommissær Ferreira svarede: »Interreg garanterer, at borgere og unge mennesker bliver inddraget i opbygningen af vores kontinent. Ikke alene har samarbejdspolitik brug for at høre civilsamfundets mening for at forme fremtiden – Interreg vil også fortsat støtte projekter, som vil give næste generation mulighed for at bo i et Europa med masser af muligheder ved at fremme beskæftigelse, udvekslinger mellem universiteter samt lige adgang til kvalitetstjenester langs grænser.«

Dette manifest, som er tilgængeligt på [GD REGIO's websted](#), sætter ord på unge menneskers tanker om Interreg og især på, hvordan programmet i højere grad kan komme på omgangshøjde med deres forventninger. Manifestet er primært rettet mod beslutningstagere på europæisk, nationalt, regionalt og lokalt plan samt mod Interregs forvaltningsmyndigheder og projektstøttemodtagere samt organisationer med interesse i politisk beslutningstagning vedrørende EU-samhørighed – og især Interreg – unge, inddragelse af borgere og demokratisk deltagelse. ■

FÅ MERE AT VIDE

<https://europa.eu/!yB96wx>

«Interreg Volunteer Youth»

IVY byder over 500 frivillige unge velkommen til territorielt samarbejde

Siden starten i marts 2017 har over 500 frivillige deltaget i Interreg Volunteer Youth-initiativet, også kaldet IVY. Over hele Europa støtter hundredvis af unge Interreg-programmer og -projekter og er dermed med til at gøre territorielt samarbejde i EU og nabolandene mere synligt.

S amtidig har IVY givet rigtig mange unge mennesker mulighed for at få mere at vide om og en bedre forståelse af målene og udfordringerne ved det europæiske projekt. Initiativet, som Europa-Kommissionens Generaldirektorat for Regionalpolitik og Bypolitik støtter, forvaltes af Europæiske Grænseregioners Arbejdsfællesskab (AEBR) inden for rammerne af Det Europæiske Solidaritetskors.

I deres arbejde under IVY er de frivillige med til at støtte, fremme og rapportere om konkrete resultater af de Interreg-programmer og -projekter, de deltager i.

Myrto Vergou, som er frivillig i projektet »Styrkelse af miljøforvaltning gennem SMV'er ledet af unge« under Interregs program for Grækenland og Bulgarien, siger: »Jeg har lært en masse om interregionale relationer mellem

Grækenland og Bulgarien, vores fælles interesser og hvordan vi kan hjælpe hinanden. Nu har jeg en klar forståelse af vores styrker og svagheder, og jeg håber, at jeg med mit arbejde kan oplyse [...] andre.«

41 Interreg-programmer og 165 Interreg-projekter har indtil nu åbnet dørene for frivillige, hvilket understreger IVY's store indvirkning. IVY fortsætter sit arbejde i 2021 for at give unge mennesker mulighed for at deltage i europæisk territorielt samarbejde og sætte dem i stand til at udføre solidaritets- og samarbejdsinitiativer.

Myrto Vergou har en klar holdning til, hvordan man får det bedste mulige ud af interregionale relationer.

IVY i praksis

Siden 2019 har Interreg-frivillige desuden haft mulighed for at afholde arrangementer på vegne af GD REGIO for at øge opmærksomheden om samhørighedspolitikken – de såkaldte aktiviteter til inddragelse af borgere (Citizens Engagement Activities, CEA). Frivillige har hidtil afholdt 23 af denne type arrangementer med aktiviteter for borgere og inddragelse af lokalsamfundet, og målet har været at informere folk om de mange fordele ved Europas regionalpolitik.

De CEA'er, der blev afholdt i 2019, omfattede indsamling af skrald i Pyrenæerne, sportskonkurrencer i Naujoji Akmenė i Litauen, en kanotur ned ad Venta-floden i Letland og Litauen, en kakaoworkshop i Guadeloupe, en vandretur i Tysklands Grumsin-skov og en ungdomsworkshop i Slovenien. Naturelskere, sportsentusiaster, børn og chokoladeslikmunde – alle kunne få mere at vide om samhørighedspolitik og samtidig nyde deres yndlingsaktiviteter.

Solidaritet på tværs af grænser

Udbruddet af covid-19-pandemien har påvirket IVY-initiativet efter lukningen af grænser og en fuldstændig nedlukning i nogle lande. Som respons på situationen gav GD REGIO og AEER de frivillige, der allerede var truffet aftale med, mulighed for fjernarbejde, og stoppede midlertidigt dem, som skulle til at starte, da de fleste lande indførte strenge foranstaltninger for at begrænse spredningen af sygdommen.

Værtsorganisationer og frivillige var dog gode til at koordinere og fortsatte deres samarbejde i løbet af denne periode, og de begyndte at rejse, så snart det var sikkert inden for EU.

For at hylde unge menneskers roller i territorielt samarbejde har Europa-Kommissionen involveret IVY-frivillige i mange arrangementer dedikeret til Interregs 30 års jubilæum for at drage fordel af deres erfaringer og dermed få mere at vide om unge europæeres ønsker og forventninger til fremtiden for territorielt samarbejde.

GD REGIO lancerede på denne baggrund en undersøgelse for at indsamle deres idéer til, hvordan Interreg kan forbedres fremover, og indarbejdede resultaterne i et manifest, der blev forelagt kommissær Elisa Ferreira på Interregs årlige møde.

Med denne ekstraordinære indsats, der kunne gennemføres takket være unge menneskers langvarige og udbytterige deltagelse i Interreg, gennem IVY, sender Europa-Kommissionen en vigtig besked til den næste generation: solidaritet er hjertet i EU, og denne værdi skal plejes og deles, så vi sammen kan skabe vores fremtid. ■

FÅ MERE AT VIDE

<https://www.interregyouth.com/>

Fejring af Interregs 30 år langs grænsen mellem Estland og Letland

I 2008 blev det første samarbejdsprojekt mellem de to lande støttet af Interreg-programmet for Estland og Letland. Siden dengang har 119 vellykkede samarbejdsprojekter bidraget til at skabe gode partnerskaber og samarbejde med naboer på tværs af grænser.

Samarbejdet har været koncentreret omkring virksomhedsudvikling og produktudvikling hos SMV'er inden for IT, fødevarer, trævare, lægemidler, rumfart og andre brancher. Ved at styrke arbejdskraftens mobilitet, opmærksomhed på miljø, turisme med udgangspunkt i kulturarv samt små lystbådehavne er dusinvis af statslige og kommunale institutioner gået sammen med virksomheder og ngo'er.

Under fejringen af 30 år med Interreg i Estland og Letland i 2020 har vi fokuseret på naboer, grønne emner og inddragelse af unge – alt sammen integreret i flere fælles aktiviteter, der som en udfordring afspejler tallet 30!

Har du nogensinde prøvet at besvare **30 spørgsmål** om Interreg og Estland og Letland? Vidste du, at keep.eu har meget udførlige oplysninger om alle Interreg-projekter? i september

2020 var det kun de mest erfarne projektledere og dedikerede programentusiaster, der kunne svare rigtigt på onlinequizen i forbindelse med fejringen af 30 år med Interreg.

30 km for Interreg 30. Har du nogensinde fejret noget, mens du vandrede 30 km? Også i september fejrede 50 ester og letter, heriblandt mange unge mennesker, samarbejde og natur ved at vandre langs den østlige side af byen Cēsis i nationalparken Gauja i Letland på en særlig rute, der var udlagt til Interreg 30.

30 træer til Interreg 30. Har du nogensinde fejret Interregs fødselsdag og den europæiske samarbejdsdag på grænsen mellem Estland og Letland? Den 19. september var det lige, hvad de programansvarlige gjorde, og de gjorde det ved at gøre de nybyggede EU-tvillingebyer, Valga-Valkas fælles bymidte grønnere med 30 nyplantede træer. ■

Undersøgelse opdaterer holdninger til samarbejde på tværs af EU's grænser

En større undersøgelse om grænseoverskridende samarbejde, som Europa-Kommissionen offentliggjorde, viser større interaktion og en højere grad af tillid blandt lokalsamfund i grænseområder.

Øresundsbroen mellem Danmark og Sverige.

Kommissær Ferreira løftede den 15. oktober sløret for resultaterne af en større undersøgelse om grænseoverskridende samarbejde, som Gallup International gennemførte på vegne af Europa-Kommissionen mellem februar og april 2020.

Denne undersøgelse fokuserer på samarbejde mellem tilstødende NUTS III-grænseregioner i mindst to forskellige EU-medlemsstater og/eller visse lande uden for EU. Den blev udført i de grænseregioner, der er omfattet af Interregs programmer for grænseoverskridende samarbejde (CBC) for de 27 EU-medlemsstater, Andorra, Lichtenstein, Det Forende Kongerige, Norge og Schweiz.

Den er en opfølgning på den første udgave, der blev gennemført i 2015. Undersøgelsen udforsker de samme emner, dvs.: kendskab til CBC-programmer, grænseoverskridende mobilitet, holdninger til borgere fra nabolande (erfaringer med den anden side af grænsen) samt hindringer for CBC mellem grænseregioner.

Kendskab til grænseoverskridende samarbejdsprogrammer

Kendskabet til grænseoverskridende aktiviteter, der er finansieret af EU's regionalpolitik, er faldet med 7 procentpoint (pp) siden 2015. Kun 24% af de respondenter, der bor i de grænseregioner, der er omfattet af Interregs CBC-programmer, har hørt om EU-finansierede grænseoverskridende samarbejdsaktiviteter i deres område.

Blandt de 54 Interreg-programmer spænder denne kendskabsgrad fra 51% (Slovenien og Ungarn) helt ned til 11% (Litauen og Polen). Dette er utvivlsomt et skuffende resultat, selvom det giver Europa-Kommissionen et incitament til at intensivere sine kommunikationsaktiviteter fremover, i partnerskab med nationale og regionale myndigheder, der beskæftiger sig med CBC.

Grænseoverskridende mobilitet

Grænseoverskridende mobilitet er blevet bedre siden 2015, og andelen af borgere, der bor i EU's grænseregioner, er nu oppe på 56% (+3 pp). Af de respondenter, der bor i EU's grænseregioner, er 79% mindst én gang rejst til nabolandet, hvilket er en stigning på +3 pp i forhold til den tidligere udgave. Af de seks forskellige årsager til rejser på tværs af grænsen, der blev evalueret, nævnte respondenter generelt rejser i forbindelse med fritidsaktiviteter, herunder turisme, (58%, +14 pp) som den vigtigste årsag, efterfulgt af rejser i forbindelse med indkøb af varer eller tjenesteydelser (34%, +8 pp).

En ud af fem (22%) er rejst til et naboland for at besøge venner, mens 16% har gjort det i forbindelse med arbejde eller erhvervmæssige formål og 15% for at besøge familie. Det er mindst sandsynligt, at respondenter er rejst til et partnerland for at bruge offentlige tjenesteydelser (10%). De højeste mobilitetssatser blev målt i programmerne for Irland og Det Forenede Kongerige [PEACE] (81%, +4 pp) samt for Østrig og Tyskland/Bayern (76%, +2 pp). Andelen af respondenter, som har krydset grænsen til lande, der er omfattet af

et Interreg CBC-program, som blev gennemført i deres region, er steget siden 2015, uanset årsag. Mere specifikt er rejser i forbindelse med fritidsaktiviteter, herunder turisme, steget mest siden den forrige udgave (+14 pp), efterfulgt af rejser i forbindelse med indkøb af varer og tjenesteydelser (+8 pp).

Holdninger til borgere fra nabolande er generelt mere positive

De positive holdninger til borgere i nabolande, der blev registreret i 2015, blev bekræftet i 2020. Langt størstedelen af mennesker, der bor i EU's grænseregioner, ville have det godt med at have en person fra et andet land, der er omfattet af et Interreg CBC-program, som nabo (91%), arbejdskollega (89%), familiemedlem (88%) eller chef (82%). Alle disse andele er steget lidt, omend andelen før allerede var meget høj, (med +1 eller +2 pp) siden 2015. Desuden er to tredjedele af respondenterne (66%) enige i, at man kan have tillid til de fleste mennesker. 19% var meget enige, og 47% var i nogen grad enige. Dette er en svag stigning (+5 pp) i den samlede grad af tillid til andre mennesker siden den forrige udgave.

Der er store forskelle hvad angår resultaterne på programniveau – den højeste grad af social tillid registreres i programmer, der omhandler de nordiske lande: Sverige og Norge (89%), Sverige, Danmark og Norge (87%) CB028 Sverige, Finland og Norge (86%) samt CB032 Sverige, Finland og Norge (84%). Omvendt er mindre end halvdelen af respondenterne enige i følgende programmer: Grækenland og Cypern, Slovakiet og Ungarn samt Slovakiet og Tjekkiet (alle 44%), Grækenland og Bulgarien (45%) samt Slovenien og Ungarn (48%).

Hindringer for grænseoverskridende samarbejde

Ligesom i den forrige udgave anser respondenter generelt det at bo i en grænseregion for en mulighed (38%) snarere end en hindring (3%). Af de seks mulige hindringer, der blev undersøgt, er sproglige forskelle (52%) samt juridiske og administrative forskelle (44%) stadig dem, der oftest nævnes som hindringer for CBC. Disse procentdele er dog faldet med henholdsvis -5 pp og -2 pp siden den forrige udgave. For det tredje mener 41%, at sociale og økonomiske forskelle er et problem for samarbejdet mellem deres land og dets partnerland eller -lande, hvilket svarer til et fald på -5 pp siden den forrige udgave. Den fjerde årsag, som ca. en tredjedel af respondenterne (32%) nævnte, er kulturelle forskelle (stabilt i forhold til 2015).

HINDRINGER FOR GRÆNSEOVERSKRIDENDE SAMARBEJDE

Sproglige forskelle: **52 %**

Juridiske og administrative forskelle: **44 %**

Sociale og økonomiske forskelle: **41 %**

Kulturelle forskelle: **32 %**

Tilgængelighed: **30 %**

Endelig mener mindre end 3 ud af 10 respondenter (30%), at tilgængelighed (for eksempel geografiske hindringer eller transportinfrastruktur) er et problem for samarbejdet mellem deres land og dets partnerland eller -lande. Denne andel er stabil i forhold til den forrige udgave. ■

FÅ MERE AT VIDE

<https://europa.eu/lcW77bW>

Området omkring Adriaterhavet og Det Joniske Hav

Et godt eksempel i og uden for Europa

Den årlige rotation af formandskabet for EU-strategien for området omkring Adriaterhavet og Det Joniske Hav (EUSAIR) giver på skift hvert af de ni deltagende lande mulighed for at sætte prioriteter og styre vejen frem. Slovenien overtog formandskabet fra Serbien den 1. juni 2020, og målet er at konsolidere EUSAIR's flagskibsprojekter, gøre strategien grønnere og styre den i retning af en bæredygtig, konkurrencedygtig og socialt inkluderende økonomisk makroregion.

Fra den 1. juni 2020 til den 31. maj 2021 har Slovenien formandskabet for EU-strategien for området omkring Adriaterhavet og Det Joniske Hav (EUSAIR). Jeg glæder mig meget over, at vores kolleger sammen med partnere fra forskellige institutioner i hele regionen i løbet af de sidste par år har opbygget et forbilledligt partnerskab, der baner vejen for opbygning af tillid i denne fascinerende del af Europa.

I dag er det særdeles vigtigt, at vi fastholder denne tillid. Selvom vi alle har gennemlevet en hård tid under covid-19-pandemien, har vi også høstet en vigtig erfaring: Vi vinder kun, når vi samarbejder.

Vi kom rigtig godt fra start, da bestyrelsen vedtog EUSAIR's flagskibsprojekter for perioden 2021-2027. Det er afgørende, at alle berørte parter i fællesskab aftaler, hvilke makroregionale prioriteter der skal indarbejdes i de efterfølgende programme-

ringsdokumenter, som støttes af de europæiske struktur- og investeringsfonde samt den strategiske ramme IPA III.

Dette mål, som blev fastlagt allerede i Catania-erklæringen fra 2018, blev endelig opnået på det 12. bestyrelsesmøde i EUSAIR den 10. juni 2020. Efter to års hårdt arbejde inden for EUSAIR's forvaltningsstruktur og særligt i fire tematiske styregrupper blev den endelige liste over makroregionale prioriteter vedtaget.

Vores kolleger i alle EUSAIR-lande samt Elisa Ferreira, EU-kommissær med ansvar for samhørighed og reformer, og Olivér Várhelyi, EU-kommissær med ansvar for naboskabspolitik og udvidelse, er allerede blevet informeret om den omfattende liste af projekter. Makroregionale prioriterede handlinger, der er aftalt i fællesskab, er blandt de tiltag, hvor vi bør sætte alt ind på at sikre politisk, økonomisk, juridisk og finansiel konvergens, på trods af den nuværende krise.

Fokus på den grønne pagt

Det vigtigste begreb, der kendetegner hele det slovenske formandskab 2020-2021, er »et grønnere EUSAIR«. Her er et sammendrag af Sloveniens fire vigtigste argumenter for denne strategiske beslutning.

Den grønne pagt er en af prioriteterne i EU's næste flerårige finansielle ramme.

Inden for EUSAIR er Slovenien, sammen med Bosnien-Hercegovina, ansvarlig for at koordinere søjlen Miljøkvalitet.

Slovenien, der har været medlem af EU siden 2004, har altid været en trofast fortaler for EU's udvidelse i det sydøstlige Europa. Vi er overbeviste om, at miljømæssige standarder er lige så vigtige i denne proces som økonomiske og demokratiske standarder.

Sidst, men ikke mindst, kan genopretningen på vores eget kontinent og hele verden i perioden efter covid-19 kun være grøn. Vi bor i en fantastisk region med smukke kystlinjer og et fantastisk bagland. Solidaritet og effektivt multilateralt og regionalt samarbejde er så meget desto mere vigtigt i denne tid, og vores adriatisk-joniske region kan være et godt eksempel i og uden for Europa.

I løbet af de sidste par måneder har vi, på baggrund af enighed blandt de involverede lande, været i stand til at udpege emner til konkrete projektforslag og skabe fundamentet for at løse vigtige udfordringer med hensyn til regionens fremtid hvad angår blå vækst, forbindelser, miljø og turisme.

Vi er fast besluttet på at samle regionens viden og innovation. Det er det, der driver os og er vores rettesnor. Den adriatisk-ioniske region kan kun være modstandsdygtig, hvis de mennesker, der bor der, føler sig stærke og forbundne. ■

Anže Logar

Udenrigsminister for Republikken Slovenien

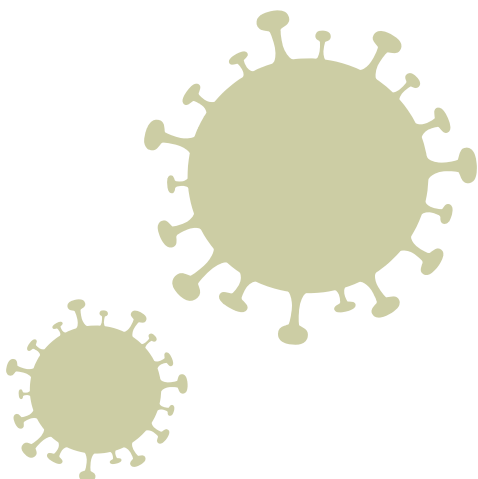

Saltbassinene i Sloveniens naturpark Sečovlje Salina hylde en århundredgammel tradition.

Finansiering af SMV'er i den grønne og digitale omstilling efter covid-19

Det er en stormfuld tid, vi lever i – vi står over for en hidtil uset sundhedsmæssig, social og økonomisk krise. Små og mellemstore virksomheder er hårdt ramt. Sammen med medlemsstaterne har Europa-Kommissionen reageret på disse nye behov på en meget fleksibel måde ved at vedtage EU-lovgivning og gøre det nemmere at finansiere europæiske virksomheder for at hjælpe med at holde dem oven vande.

For at kunne genoprette økonomien og gøre den stærk og inkluderende er det tydeligt, at der er behov for at genstarte den økonomiske vækst hurtigt. Det er også indlysende, at vi skal opbygge et stærkere, mere modstandsdygtigt og inkluderende samfund. Udfordringen er at udforme skræddersyet økonomisk og praktisk støtte til økonomisk vækst, der er baseret på den dobbelte målsætning om en grøn og digital omstilling for at genoprette konvergens blandt alle EU-landene.

Målet er at investere i virksomheder for at hjælpe dem med at vokse og skabe fælles værdi. Målet med EU's midler er at støtte virksomheder i at iværksætte innovative løsninger på sociale udfordringer, der passer til målene for velstand og erhvervsliv.

Nogle virksomheder har udforsket sammenhængen mellem formål og overskud for at handle korrekt og samtidig opbygge en forretningsmodel, der kan føre det ud i livet. Både private og offentlige virksomheder kan tjene et socialt formål og samtidig optimere overskuddet. Forretningsmæssige dispositioner påvirker de ansatte, kunderne, leverandørerne, lokalsamfundet og miljøet. Virksomheder skal spille en aktiv rolle i den grønne og digitale omstilling.

“ En kombination af finansielle instrumenter og tilskud kan omsætte fordelene ved begge værktøjer til praksis, og det kan vise sig at blive en meget effektiv finansieringsmekanisme til den grønne og digitale omstilling.”

Katerina Fortun, politikkonsulent, GD REGIO

Ambition og innovation

I den nuværende krise har iværksættere i endnu højere grad brug for sikkerhed samt økonomisk og praktisk støtte. Den nuværende situation er også en lejlighed til at genoverveje, hvordan virksomheder fungerer. Målet med EU-finansiering er at motivere og støtte iværksættere, så de kan gennemføre mere ambitiøse ændringer og innovative forretningsmodeller, som optimerer overskuddet og skaber fælles værdi. Men hvordan opnår man egentlig bedst disse mål – med lån eller tilskud?

På den ene side giver finansielle instrumenter såsom lån, garantier og kapital mulighed for både offentligt og privat samarbejde og baner vejen for effektivt at omsætte privat kapital til investeringer, der skaber resultater. Der er stor efterspørgsel efter finansiering, og offentlig gæld er steget til et hidtil uset niveau for at afhjælpe covid-19-krisen. Offentlige penge er måske ikke nok. EU-fondenes finansielle instrumenter kan udløse private investeringer ved at dele risikoen med investorer for derved at styrke finansiering til iværksættere.

På den anden side er SMV'er blevet ramt hårdere. EU-tilskud kan yde den nødvendige støtte til at genopbygge og gennemføre nye forretningsmodeller i disse usikre tider.

At forene disse metoder kan skabe en ny mulighed. En kombination af finansielle instrumenter og tilskud kan omsætte fordelene ved begge værktøjer til praksis, og det kan vise sig at blive en meget effektiv finansieringsmekanisme til den grønne og digitale omstilling.

Økonomisk vækst i praksis

Iværksættere kan også få brug for denne praktiske støtte, når de skal tilpasse forretningsmodellerne, så de kan klare sig godt ved at gøre noget godt. Rådgivning, bistand og kapacitetsopbygning er vigtige komponenter i vellykkede finansielle instrumenter for yderligere at forbedre finansieringens effektivitet og resultater.

Kombineret med tilskud kan disse finansielle instrumenter yde skræddersyet økonomisk og praktisk støtte til genopretning og vækst baseret på den dobbelte målsætning om en grøn og digital omstilling. Virksomheder, der tager udgangspunkt i et formål, vil blive særdeles vigtige bidragsydere til en økonomi, der tjener alle og skaber job, vækst og investeringer.

Ved at genoverveje hvordan virksomheder fungerer, kan vi bidrage til at løse vores tids store problemer. Vi har kapaciteten, teknologien og ressourcerne til at opbygge et stærkt og modstandsdygtigt samfund – og dermed skabe økonomisk vækst. ■

Letland på vej mod en vidensbaseret økonomi og inklusiv vækst

Letland, der ligger i Østersøregionen i det nordlige Europa, er et land, som er stolt over sin rige kulturarv og smukke natur. Siden landets tiltrædelse af Den Europæiske Union i 2004 har midler fra samhørighedspolitikken været et centralt element i dets økonomiske og sociale udvikling.

Letland, et af de tre baltiske lande, blev uafhængigt den 18. november 1918. Landet grænser mod nord op til Estland, mod øst til Rusland, mod sydøst til Hviderusland og mod syd til Litauen. Kysterne skylles af Østersøen mod vest og Rigabugten mod nord.

Der bor næsten 2 millioner mennesker i landet, og det officielle sprog er lettisk, som er et af de ældste europæiske sprog.

Regionale forskelle og store udfordringer

Letland har de sidste 10 år, på trods af den alvorlige finansielle krise i 2007-2009 og dens følger, oplevet stabil vækst. I 2019 nåede Letlands BNP pr. indbygger, målt i købekrafts-paritet, op på 69% af EU's gennemsnit. Til sammenligning var det på 60% i 2008.

Letland er et af landene i OECD med de største forskelle i regional udvikling, men i løbet af de sidste ti år er den største vækst blevet registreret i naboregioner uden for Riga.

I 2016 var BNP pr. indbygger i planlægningsregionen Riga på 17 213 EUR (135 % af det gennemsnitlige BNP pr. indbygger i landet), i Kurzeme var det på 74 %, i Vidzeme 66 %, i Zemgale 63 % og i Latgale 51 %. Der er tilsvarende regionale forskelle inden for erhvervsliv, beskæftigelse og indkomstforhold samt inden for adgang til sundhedspleje, sociale tjenesteydelser og kvalitetsuddannelse.

Nedgangen i landets befolkning er i løbet af de sidste ti år fortsat med 1 % i gennemsnit pr. år, især blandt befolkningen i den arbejdsdygtige alder, hvilket skyldes både emigration til andre EU-lande og lave fødselsrater. Denne udvikling har lagt et stort pres på vækstpotentialet, arbejdsmarkedet og landets evne til at finansiere og vedligeholde offentlig infrastruktur og tjenesteydelser.

Indkomstuligheder i Letland er blandt de højeste i EU. Risiko for at blive ramt af fattigdom berører primært pensionister, handicappede, eneforsøgerfamilier, store familier og langtidsledige.

Virkninger af covid-19-krisen

Den nylige pandemi har vist sig at være en udfordring for det lettiske samfund og for kapaciteten af EU-midler. Den økonomiske krise, der skyldtes de restriktioner, som blev indført under coronaviruspandemien, vil have store konsekvenser for Letlands økonomi og samfund. Det er i øjeblikket svært at forudse, eftersom udviklingen af pandemien og den eventuelle

yderligere påvirkning af verdensøkonomien, EU's økonomi og Letlands økonomi fortsat er uklar. Krisen vil føre til omstrukturering af de internationale markeder og de nationale økonomiske strukturer, hvilket også kan åbne muligheder for at udvikle den lettiske økonomi.

Til trods for udfordringerne som følge af covid-19 er investeringer fra EU-fonde i den lettiske økonomi uændrede i forhold til 2020. I henhold til ajourførte makroøkonomiske prognoser vil Letlands BNP derfor falde med 7 % i år sammenlignet med 2019, og bidrag fra investeringer fra EU-fonde vil fortsat være på 1,2 procentpoint (uden disse investeringer ville landets BNP falde med 8,2 %).

I juli i år godkendte Europa-Kommissionen ændringer (indsendt af Letland) til det operationelle program, som omhandlede en omfordeling af EU-midler for at afhjælpe konsekvenserne af covid-19. Ændringerne indebærer, at EU-midler for 386 mio. EUR omfordeles til økonomiske genopretningsforanstaltninger – projekter, der hurtigt kan gennemføres.

Midlerne er primært blevet afsat til at styrke kapaciteten af sundhedssystemet ved at foretage akutte investeringer inden for infektionsmedicin og psykiatri. Det er også hensigten, at midlerne skal støtte erhvervslivet ved at tilvejebringe driftsaktiver til eksport- og fremstillingsvirksomheder, modernisere produktionsprocesser og styrke økonomien. Desuden er investeringer blevet målrettet afhjælpning af socioøkonomiske virkninger ved at investere i beskæftigelsesforanstaltninger samt i forskellige infrastrukturprojekter. ■

Letland, som ligger i det nordlige Europa, strækker sig over 64 559 km². Landet har over 12 000 floder og 2 256 søer, hvilket bringer landet på en 4. plads i Europa med hensyn til ferskvandsressourcer. Det meste af landskabet består af frugtbare lavlandssletter, hvoraf 29% er afsat til landbrug og små bedrifter, og 56% af det samlede areal er dækket af skov. I 2019 var befolkningen på 1 919 968, men den falder med ca. 1% om året, især blandt borgere i den arbejdsdygtige alder.

Økonomi

Den kraftige vækst i BNP fortsatte i 2018, hvor investeringer og det private forbrug skubbede væksten op på over 4%. Inflationsraten forblev den samme som i 2017: 2,6%. Det ventes, at landets BNP falder med 7% i 2020, efterfulgt af en rimelig hurtig genopretning i 2021 (Kommissionens økonomiske prognose for foråret).

Letland er et af de lande, der drager størst fordel af EU-midler, med investeringer i forskning, teknologisk udvikling og innovation, virksomheders konkurrenceevne, bæredygtig transport, beskæftigelse samt mobilitet. Landet modtager også støtte til at forbedre skatteforvaltning og sundhedspleje og til at udvikle kapitalmarkederne.

Selvom landet haler ind på EU's gennemsnitlige levestandarder, er der stadig store økonomiske forskelle mellem landets hovedstad og dets regioner. Riga og de omkringliggende områder stod for over halvdelen af Letlands BNP, hvorimod regionerne er fattigere, og væksten her er langsommere.

Det offentlige bruger ikke meget på sundhedsområdet, og kombineret med usund livsstil er dette de vigtigste årsager til befolkningens ringe helbred. Yderligere offentlig finansiering har forbedret sundhedsydelse i nogle regioner. Landet er tæt på at nå sit mål for vedvarende energi for 2020, men energieffektiviteten skal forbedres.

Arbejdsmarked

Ledighedsprocenten faldt til 7,4% i 2018, da den stærke økonomi fik flere mennesker ind på arbejdsmarkedet, hvilket bidrog til at modvirke nedgangen i befolkningen i den arbejdsdygtige alder. Tallet nåede op på 9% midt på sommeren i 2020 som følge af covid-19-krisen, men ledigheden viste så småt tegn på bedring i august-september.

Generelt er resultaterne på arbejdsmarkedet positive, men der er store forskelle på ansættelsesvilkår regioner og færdighedsniveauer imellem. Arbejdsløsheden er betydeligt højere

i de regioner, der ligger længst fra Riga. De største mangler registreres inden for videnskab, teknologi, ingeniørarbejde samt matematik, herunder IKT, og sundhedspleje.

Uddannelse, forskning og innovation

Letland investerer en forholdsvis stor andel af sit BNP i uddannelse (5,5% i 2017 sammenlignet med et EU-gennemsnit på 4,7%). Der er imidlertid ikke lige adgang til kvalitetsuddannelse; elever i udskolingen på større skoler og elever på større ungdomsuddannelser får undervisning af en bedre kvalitet end dem på mindre skoler i landdistrikter.

Landet investerer meget lidt i FogU: i 2017 var andelen på 0,51% af BNP (EU-gennemsnittet var på 2,1%), hvilket er blandt de laveste i EU. Regeringen planlægger imidlertid at øge denne andel til 1,5% af BNP i 2020.

Letland er en moderat nytænkter med styrker i landets IKT-infrastruktur. Det ligger dog under EU-gennemsnittet inden for digitale færdigheder: 52% af befolkningen mangler grundlæggende digitale færdigheder.

Handel

Eksport klarede sig godt i 2018 med en vækst på ca. 3,6%. Maskiner og mekaniske apparater, elektrisk udstyr og trævarerartikler tegner sig for størstedelen af eksporten. De fleste lettiske producenter er koncentreret i lavteknologiske industrier, hvor udsigten til innovation er lav. Stigningen i produktivitet nåede op på 4,7% i 2017, og Letland nåede dermed op blandt de bedste EU-lande.

Det digitale indre marked

Selvom Letland har været førende i EU inden for udrulning af fiber og 4G, er det fortsat en udfordring af udligne de digitale uligheder med hensyn til fast bredbåndsdækning mellem by og land.

Brugen af digitale tjenesteydelser er udbredt og bliver gradvist bedre, men der er mangel på dygtige IT-medarbejdere.

Flere og flere letter bruger internettjenester såsom netbank og e-forvaltning samt de betydeligt forbedrede digitale offentlige tjenesteydelser. Borgernes digitale færdigheder skal dog forbedres, hvis Letland skal drage fordel af et inkluderende arbejdsmarked og forbedre virksomheders produktivitet og integration af digitale teknologier. ■

Fornuftige investeringer for hurtigere vækst

Jānis Reirs, finansminister i Republikken Letland, reflekterer over Letlands erfaringer med at gennemføre EU-finansiering og beskriver landets mål for den næste programmeringsperiode.

Hvor stor succes har Letland haft indtil nu med at gennemføre EU-finansiering?

I perioden fra 2004 til 2018 modtog Letland 11,77 mia. EUR fra EU's budget, og i samme periode bidrog landet med 3,098 mia. EUR. Siden Letlands tiltrædelse af EU er forskellen mellem dets BNP og EU-gennemsnittet faldet drastisk. EU-midlers gennemsnitlige bidrag til vækst i BNP er på 1-1,5 % om året, og det gør Letland til et af landene i EU med de bedste resultater.

De 4,4 mia. EUR i EU-midler, der er til rådighed i den indeværende programmeringsperiode, er afgørende for, at den lettiske økonomi kan vokse, og de har været et uvurderligt bidrag til stigningen i BNP og beskæftigelsen. I denne periode har fokus hovedsagelig været på at foretage fornuftige og berettigede investeringer, som er effektive, bæredygtige og omkostningseffektive.

Det er værd at bemærke, at tal fra en generel rundspørge blandt befolkningen i 2019 viser, at 73 % af respondenterne mener, at investeringerne af EU-midler i Letland generelt har været en succes. Det er en højere procentdel end alle tidligere undersøgelser, der er foretaget siden Letlands tiltrædelse af EU.

På trods af den store vækst, som Letland har oplevet tidligere, er landet stadig blandt de fattigste af EU's medlemsstater, med et BNP pr. indbygger på blot 67 % af EU-gennemsnittet. I Latgale og andre regioner langt fra hovedstaden er affolkningshastigheden desuden høj, og BNP pr. indbygger er betydeligt lavere.

Hvordan klarer Letland sig under covid-19-pandemien?

Under pandemien har vi stået over for nye udfordringer og et meget omskifteligt miljø. Denne nye virkelighed har imidlertid åbnet døren for os til nye muligheder

for at omstrukturere vores økonomi og tilpasse os til den faktiske situation.

Hidtil er det lykkedes Letland at stoppe spredningen af covid-19, dvs. at vi har færre restriktioner på økonomiske aktiviteter. Sammenlignet med den forrige krise har Letland denne gang adgang til EU-midler og kan foretage offentlige investeringer for at fremme den økonomiske genopretning og samfundets tilpasning til den nye situation.

Det er vigtigt at understrege, at gennemførelsesgraden af EU-midler i 2020 til trods for covid-19 er på samme niveau som tidligere og fortsat har en positiv virkning på landets økonomiske stabilitet.

“ Vi skal se på den bredere brug af finansielle instrumenter for at sikre, at der investeres i rentable produkter, som skaber omkostningsbesparelser og genererer indtægter. ”

I lyset af at Letlands forskelle i regional udvikling er de tredjestørste blandt OECD-landene, hvordan vil i så reducere disse forskelle i den næste programmeringsperiode?

For at sikre en bæredygtig og afbalanceret udvikling i regionerne har vi behov for integrerede investeringer, hvor løsninger, der er tilpasset de enkelte lokaliteter og lokale situationer, vil bane vejen for udvikling af tjenesteydelser og passende infrastruktur samt forbedre kvaliteten og erhvervs klimaet.

Kultur er afgørende for at fremme lokal udvikling og skabe arbejdspladser, eksport og indtægter, fordi kultur tiltrækker både lokale og turister. Mangfoldigheden i Letlands regioners kulturelle og historiske kulturarv og den tilgængelige infrastruktur giver os mulighed for at tilbyde et forskelligartet indhold og forskellige erhvervs muligheder.

For at løse problemer med regional udvikling vil vi fokusere EU-støtten på at gennemføre integrerede udviklingsstrategier. Vores primære mål er at udvikle den støtteinfrastruktur, som kommunerne har brug for til at kunne levere erhvervs mæssige og kulturelle tjenester, idet vi sikrer, at kulturarven bevares og beskyttes.

Der er også planlagt støtte til at styrke offentlige tjenester, under hensyntagen til ændringer i antal indbyggere og med indføring af intelligente løsninger, så kommunerne kan fungere effektivt. Vi vil desuden styrke kapaciteten for dem, som arbejder på at udvikle lokalområder, så administrative processer og offentlige områder forbedres.

Hvad er Letlands vigtigste udfordringer med hensyn til en kulstofneutral økonomi, ren energi og bæredygtig transport?

I 2017 udgjorde transport 41% af de samlede drivhusgasemissioner i Letland. I overensstemmelse med det langsigtede mål om at blive klimaneutral inden 2050 skal drivhusgasemissioner, der ikke er en del af ETS, reduceres med 6% inden 2030 sammenlignet med 2005. Der bør udvikles bæredygtige og innovative transportløsninger, som gør mobilitetsalternativer billigere, mere tilgængelige og miljøvenlige.

Et af målene i den europæiske grønne pagt er at yde et stærkt incitament til multimodal transport for at forbedre systemets effektivitet. Der skal udvikles multimodale forbindelsespunkter og cykelinfrastruktur, især i byer, for at reducere trængsel og forurening.

I Letland er det desuden vigtigt at udvikle det offentlige transportsystem med jernbaner som omdrejningspunkt og sikre gradvis elektrificering af jernbanenettet og modernisering af de strækninger, der allerede er elektrificeret.

Hvad håber Letland at opnå i perioden 2021-2027?

I løbet af den næste programmeringsperiode vil Letland fokusere på reformer og investeringer, der øger produktiviteten i landets økonomi og dets virksomheders konkurrenceevne, og som samtidig skubber det i retning af en vidensbaseret økonomi. Dette vil give lettiske virksomheder mulighed for at drage fordel af den grønne og digitale omstilling ved at udvikle nye produkter og tjenesteydelser. Vores mål er at sikre, at væksten når ud til alle regioner og bliver til gavn for alle borgere i Letland.

Som følge af udviklingen i demografi og på arbejdsmarkedet er den eneste vej til at nå op på niveau med udviklede lande at forbedre produktiviteten væsentligt. Derfor bør investeringer, der støtter virksomheder, ansues fra et produktivt perspektiv, på samme måde som alle andre sektorer i økonomien. Vi skal se på den bredere brug af finansielle

instrumenter for at sikre, at der investeres i rentable produkter, som skaber omkostningsbesparelser og genererer indtægter.

Mottoet for den nationale udviklingsplan for Letland for 2021-2027 er »Ændring af den offentlige adfærd – en vej til udvikling«, dvs. at der stadig er mange hindringer for udvikling, der skal fjernes på vores vej mod generel velfærd. Disse hindringer er et resultat af vores holdninger, adfærd og måde at tænke på, som vi bliver nødt til at ændre af hensyn til miljø, arbejde og uddannelse samt vores interaktion med andre mennesker.

I overensstemmelse med den nationale udviklingsplan har Letland sat fem primære mål for den næste programmeringsperiode, som er fuldstændig i overensstemmelse med fælles de mål for samhørighedspolitikken:

Et mere intelligent Europa: innovativ og intelligent økonomisk omstilling – styrkelse af forskningskapacitet og udviklingsfærdigheder, støtte til virksomheder og digitalisering.

Et grønnere Europa: klimaneutralitet, tilpasning til klimaforandringer og miljøbeskyttelse.

Et Europa, der er tættere forbundet: udvikling af sikker, bæredygtig og tilgængelig transport samt styrkelse af digitale forbindelser.

Et mere socialt Europa: lige muligheder og adgang til uddannelse, sundhedspleje og arbejdsmarked, rimelige arbejdsvilkår, social beskyttelse og inklusion.

Et Europa tættere på sine borgere: bæredygtig og integreret regional udvikling.

Hvordan kan i sikre, at Letlands regioner og byer kan samarbejde tæt på tværs af deres forskellige udviklingsstrategier og -prioriteter?

Det bør også understreges, at det er nødvendigt med inddragelse af samfundet for at opfylde alle mål nævnt herover og for at finde de bedste løsninger. Vores arbejdsmarkedspartnere og samarbejdspartnere har spillet en aktiv rolle i udarbejdelsen af planen. Bred offentlig deltagelse i planlægning af investeringer opbygger tillid og sikrer, at vores partnere også vil deltage aktivt i gennemførelsen af projektet. Vores prioritet er at opbygge et tæt samarbejde mellem alle Letlands regioner og byer, hvor vi gennemfører en integreret tilgang baseret på forskellige områders strategier.

Et centralt aspekt for at øge produktiviteten er intelligent innovation, der opnås i tæt samarbejde mellem forskere og industri. Takket være midler fra samhørighedspolitikken er der blevet skabt effektive instrumenter til at fremme innovation og produktivitet i Letland. Det er også vigtigt at opnå en adfærdsændring inden for videnskab og innovation,

så forskere og industri kan arbejde sammen om at skabe synergier.

Yderligere økonomisk vækst og bedre levestandarder vil afhænge af vores evne til at udvikle en ny konkurrencefordel baseret på viden i et miljø under hastig forandring. Vi kan opnå dette ved at øge produktiviteten gennem investeringer i menneskelige ressourcer, forskning og innovation samt ved at indføre nye digitale teknologier.

En afgørende faktor med hensyn til at opbygge en ny konkurrencefordel er at ændre virksomheders forretningsmodeller fra at omhandle kortsigtet rentabilitet og hen imod langsigtet produktivitet, der giver bæredygtig rentabilitet.

Midler fra EU har allerede været med til at opdyrke et egnet økosystem og samarbejdsplatforme for forskere og industri, hvilket har givet lettiske iværksættere mulighed for at udvikle unikke produkter med et stort potentiale for merværdi. ■

Ministry of Finance of the Republic of Latvia

EU-FINANSIEREDE PROJEKTER, DER HJÆLPER LETLAND MED AT BEVÆGE SIG I RETNING AF EN VIDENSBASERET ØKONOMI

LETLANDS UNIVERSITETS VIDENSKABELIGE HUS

Samlet investering: 12 231 500 EUR
Medfinansiering fra EFRU: 10 396 840 EUR

Opførelsen af Letlands universitets videnskabelige hus er færdig. Huset ligger i det akademiske center i kvarteret Tornakaln i Riga og huser landets mest avancerede studie- og forskningscenter. Det giver universitetet mulighed for at samle sine fysik-, læge- og biovidenskabsstudier og forskningsaktiviteter på ét sted og derved styrke synergierne mellem studier og forskning og sikre ressourceeffektivitet.

Der er 78 laboratorier til forskning og uddannelse af studerende med avanceret udstyr i den intelligente bygning med høj energimæssig ydeevne. Det moderne arbejdsmiljø bidrager til at tiltrække unge videnskabelige talenter til job på lokale videnskabelige institutioner samt udenlandske forskere og eksperter til forskningsarbejde. Huset har plads

til op til 2 000 studerende og har 450 arbejdspladser til videnskabeligt og akademisk personale.

Det akademiske centers første studie- og forskningsbygning – naturhuset – åbnede i 2015. Universitetet arbejder i øjeblikket på at udvikle centret, og der er planer om at bygge og udstyre centrets tredje og største bygning inden 2022. Der bliver i alt fire studie- og forskningsbygninger: naturhuset (natur- og biovidenskab), videnskabshuset (fysik og medicin), humaniorahuset (sociale og humanistiske videnskaber) og teknologihuset.

Dette projekt er et af de bedste eksempler på en vellykket anvendelse af strukturfonde inden for uddannelse og videnskab i Letland.

<https://www.akademiskaiscentrs.lu.lv/en/>

LAFIVENTS: KUNSTIG INTELLIGENS FORBEDRER DEN ENERGIMÆSSIGE YDEEVNE I BYGNINGER

Samlet investering: 254 400 EUR
Medfinansiering fra EFRU: 174 800 EUR

Lafivents, en førende virksomhed inden for mikroklima i bygninger på det lettiske marked, arbejder på at udvikle et automatiseret system til administration af bygninger kaldet iPassé.

Virksomheden udførte i forbindelse med et projekt, der var medfinansieret af EU's strukturfonde, en industriel undersøgelse for at udvikle algoritmer til administration af bygninger og automatiseringssystemer inden for MATLAB/Simulink-miljøet. Den skabte også eksperimentelle designs, der gør det muligt at overføre relevante teknologiske komponenter fra et laboratorium til et kunstigt skabt miljø, tættere på vilkårene i det virkelige liv.

Lafivents udviklede i løbet af projektet et produkt, der tilbød kunder en lang række tjenesteydelser: f.eks. en komparativ dataanalyse af energiforbrug i bygninger, hvor det faktiske energiforbrug blev sammenlignet med det energiforbrug, der blev beregnet under simuleringen, hvorved effektiviteten i de tekniske systemer kunne vurderes, og det var muligt at skønne et eventuelt økonomisk afkast fra energibesparelser.

<http://www.lafivents.lv/en>

AERONES – HØJT AT FLYVE I MULTIROTORLUFTFARTØJER

Samlet investering: 686 100 EUR
Medfinansiering fra EFRU: 240 130 EUR

AERONES arbejder i øjeblikket på at udvikle meget store droner, der kan løfte op til 100 kilo. I løbet af prøveflyvningen løftede luftfartøjet en faldskærmsudspringer op til en højde af 330 meter, hvorfra han udførte verdens første faldskærmsudspring fra en drone.

Projektet arbejder på en løsning til fjernkontrol og automatiseret flyvning af højtydende multirotorluftfartøjer, der har en løftekapacitet på op til 100 kg, og på en løsning til et automatiseret sikkerhedssystem eller elektronik.

For at sikre at pilotprojekter, der gennemføres under særlige afprøvningsforhold, kan omsættes til en tjenesteydelse til et bredere publikum, arbejder AERONES på løsninger til at garantere flyvesikkerheden for virksomhedens multirotorluftfartøjer. Virksomheden anvender flere sensorer til måling af afstand, højde, tryk, acceleration, hastighed og scanning af miljøet samt måling og forbedring af kontrollen med multirotorluftfartøjer.

Dette gør det muligt at flyve en drone med en fast højde og med et højt sikkerhedsniveau, modtage beskeder om samt undgå elledninger og træer, garantere sikker fjernstyret kontrol af droner under hensyntagen til grænser for frekvenser og flyve en drone i dårligt vejr.

Projektet gennemføres i samarbejde med Rigas tekniske universitet.

<https://www.aerones.com/other/funding/>

HUGO.IV – FØRENDE INDEN FOR SPROGTEKNOLOGIER I EUROPA

Samlet investering: 2 000 000 EUR
Medfinansiering fra EFRU: 1 700 000 EUR

Hugo.Iv er statsforvaltningens platform til maskinoversættelse, som giver alle borgere i Letland gratis tilgængelig teknologi. Brugere kan få oversat dokumenter automatisk, læse hjemmesider, bruge e-tjenester og få adgang til lovgivning på det sprog, de vælger.

Hugo.Iv blev i løbet af projektet tilpasset til behovene hos synshandicappede og ordblinde ved at indføre talegenkendelse og talesyntese på lettisk. Denne funktion betyder, at tale kan omdannes til skriftlig tekst, og at en skriftlig tekst kan blive læst op.

Et transskriberingsværktøj er en anden taleteknologisk løsning, der er udarbejdet for at forbedre statsforvaltningens system. Det gør det nemmere at optage og transskribere møder og gør det muligt at identificere og markere individuelle talere i optagelsen.

Hugo.Ivs maskinoversættelsesprogram har tre år i træk vundet WMT-konkurrencen i international maskinoversættelse og vundet over løsninger fra andre internationale aktører. Denne nye platform har betydet, at Letland er førende i Europa inden for brug af sprogteknologier til digitalisering af den statslige forvaltning.

Projektet blev udviklet af center for kulturinformatiksystemer i samarbejde med virksomheden Tilde.

<https://hugo.lv/lv/About>

VIZULO: KASTER LYS OVER EFFEKTIV OG ENERGIEFFEKTIV DYRKNING AF TRÆER

Samlet investering: 608 500 EUR
Medfinansiering fra EFRU: 427 940 EUR

Naturligt lys er en af de vigtigste miljømæssige faktorer for planter – det giver dem den energi, de skal bruge til fotosyntese, og fungerer som signaler til at regulere forskellige processer. Lys er også afgørende for planters vegetative formering under *in vitro*- og *ex vitro*-forhold.

De fleste LED-lysarmaturer på markedet har et rødt og blåt spektrum beregnet til brug som supplerende lyskilder i drivhuse. Lysarmaturer, der giver et bredere spektrum af lys, er normalt mere specialiserede til særlige vækstforhold (indendørs dyrkning, *in vitro*) og/eller til arter eller sorter, der dyrkes i stort omfang. Dette betyder imidlertid ikke, at de er tilstrækkeligt energieffektive eller kan garantere et spektrum, der er egnet til dyrkning af træer.

I samarbejde med forskningsinstituttet Silava, et lettisk center for skovvidenskab af national betydning, undersøger VIZULO, en lettisk producent af LED-lysarmaturer, metoder til at forbedre effektiviteten af dyrkning af træer under *in vitro*-forhold og mikrobekæringsprocesser af grundstammen ved at udvikle systemer af LED-lysarmaturer, der giver et tilpasset lyspektrum.

<https://www.vizulo.com/en/news>
<http://www.silava.lv/mainen/aboutus.aspx>

WiDE: EN EKSPERIMENTEL 3D-PRINTER, DER ER TILPASSET TIL AT PRINTE PROTESER

Samlet investering: 167 900 EUR
Medfinansiering fra EFRU: 114 600 EUR

Med støtte fra EU's strukturfonde har det lettiske mærke WiDE udviklet en 3D-printer med integreret software til automatisering af hele processen, som kan bruges til at printe proteser.

WiDE har etableret en virtuel proteseklinik og fået CE-mærket sin software. Virksomheden producerer 3D-printede proteser og ortoser, der er tilpasset efter den enkelte patients behov i henhold til en 3D-scanning af deres lemmer.

Proteselaboratorier, der vil indføre nye teknologier i produktionen af medicinsk udstyr, skal normalt investere i dyre instrumenter, dyrt udstyr og dyr uddannelse. WiDE indfører en ny metode, der tilbyder den nødvendige infrastruktur, software og specialister. Virksomheden har lavet en hjemmeside, hvor alle læger, specialister og teknikere kan uploade en 3D-scanning af deres patients lemmer. Den laver herefter designs ved hjælp af softwaren og sender dem til det nærmeste 3D-printcenter.

Projektet blev gennemført af Baltic3d.EU i samarbejde med Custom3D Tech og Ventspils' universitet for anvendt videnskab.

<https://wide.tech>

EN HELT NY MULIGHED FOR AT HJÆLPE HJERTEPATIENTER

Samlet investering i fem projekter: 2 448 400 EUR
Medfinansiering fra EFRU: 800 000 EUR

Som følge af den internationale udvikling i lægemiddelindustrien og indikatorer for den offentlige sundhed i hele verden koncentrerer Grindeks sig om at udvide sit sortiment af lægemidler til behandling af hjertesygdomme og sygdomme vedrørende centralnervesystemet samt lægemidler til behandling af kræft og diabetes. Virksomheden udvikler også aktive indholdsstoffer til lægemidler med henblik på at udvide sit sortiment betydeligt til mindst 40 stoffer inden for de næste fem år.

Grindeks er en af grundlæggerne af ekspertisecentret for farmaceutisk, biomedicinsk og medicinsk teknologi, hvor virksomheden har bidraget med at sikre medfinansiering fra EFRU til at øge forskningsarbejdet. Virksomheden har med god succes udført kemisk og eksperimenterende forskning om et nyt originalt kandidatlægemiddel til behandling af hjertekarsygdomme og har afsluttet fase 1 i den kliniske forskning. Dette nye og originale lægemiddel vil demonstrere lettiske videnskabsfolks evner inden for medicinsk forskning i fremstilling af det første lægemiddel, som er skabt og udviklet af en lettisk virksomhed siden 1980'erne.

Med hjælp fra EFRU-finansiering arbejder Grindeks i øjeblikket på at gennemføre fem forskningsprojekter om udvikling af nye, generiske aktive indholdsstoffer til lægemidler og færdige lægemidler. Virksomheden udfører også flere studier af biotilgængelighed og den prækliniske forskning, der er påkrævet for at udvikle nye originale kandidatlægemidler.

Grindeks er den førende lægemiddelvirksomhed i de baltiske lande, og den har produktionsfaciliteter i Letland, Estland og Slovakiet og repræsentationskontorer i 11 lande. ■

<https://grindeks.lv>

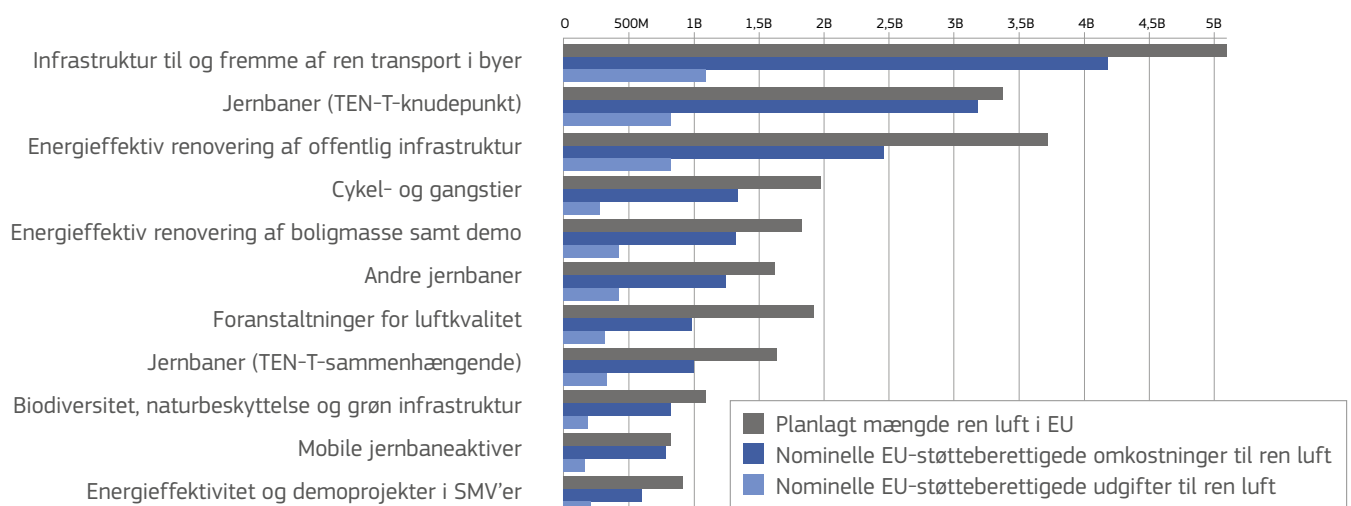
DATA POINT

Investering i luftkvalitet med henblik på regional udvikling

Ren luft er afgørende for vores sundhed og for miljøet. Som følge af en stigende industriel produktion og øget energiproduktion, afbrænding af fossile brændstoffer og biomasse samt en kraftig stigning i trafikken på vejene lider vores byer under luftforurening.

Antallet af dødsfald blandt mennesker, der skyldes dårlig luftkvalitet, er højere end tallet for trafikulykker, og dårlig luftkvalitet er den største miljørelaterede årsag til for tidlig død i Europa med over 390 000 registrerede dødsfald hvert år. Dårlig luftkvalitet påvirker også vores livskvalitet, fordi den forværrer astma- og åndedrætsproblemer. Fra et økonomisk synspunkt betyder luftforurening tabte arbejdsdage og store udgifter på sundhedsområdet, hvor sårbare grupper såsom børn, astmatikere og ældre er dem, det går værst udover. Endelig skader luftforurening vores økosystemer gennem nitrogenforurening (eutrofiering) og syrerregn. Derfor er det sund fornuft at investere i reduktion af luftforurening – dels gavner det menneskers velfærd og støtter beskyttelse af naturressourcer, og dels giver det økonomisk god mening og bidrager til regional udvikling.

SPORING AF MIDLER FRA SAMHØRIGHEDSPOLITIKKEN TIL REN LUFT I PERIODEN 2014-2020 – INTERVENTIONSOMRÅDER

Samhørighedspolitikken bidrager til mål om ren luft

Europæiske regioner og medlemsstater får støtte fra samhørighedspolitikken gennem Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og Samhørighedsfonden til deres bestræbelser på at nå de europæiske mål for ren luft, der er sat for 2030. I perioden 2014-2020 er der uddelt over 30 mia. EUR under politikken til investeringer, som er direkte rettet mod at bekæmpe forurening.

I lovgivningen for 2014-2020 var det ikke eksplicit planlagt at spore midler under samhørighedspolitikken, der blev brugt til opfyldelse af mål for ren luft, men det blev gjort muligt som følge af en aftale mellem Kommissionens tjenestegrene.

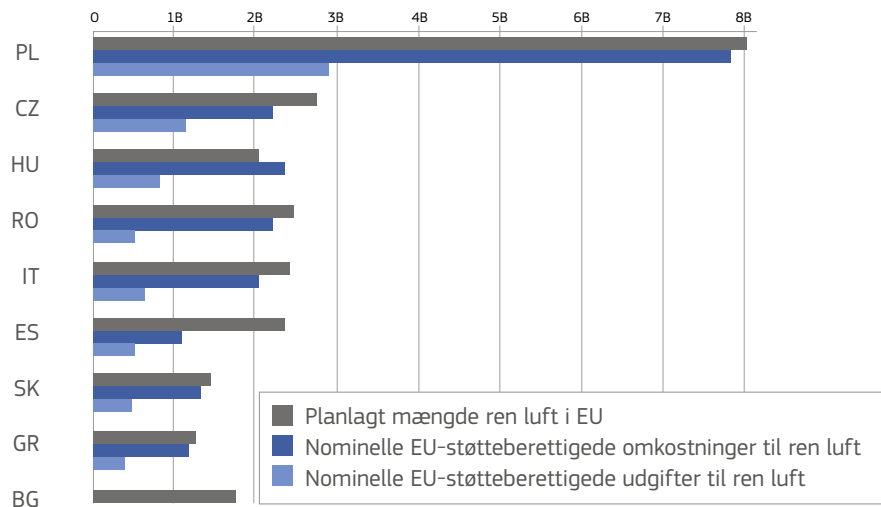
Samhørighedspolitikken bidrag til disse mål bliver således registreret gennem et system af markører til måling af udgifter, der bidrager til mål om ren luft, ved at tildele hver investeringskategori en bestemt vægt (interventionsområder). Disse markører blev udviklet ved hjælp af modellen for EU's klima-»Rio markers« (se sporing af klimaudgifter under ESI-fondene for 2014-2020) i henhold til følgende argumentation:

KOMMISSIONENS PROGRAM FOR REN LUFT

Formålet med programmet er at halvere de sundhedsmæssige konsekvenser af luftforurening i 2030 sammenlignet med 2005. EU's mål for luftkvalitet er baseret på øvre grænser for koncentration af skadelige stoffer såsom svovldioxid, nitrogenoxider eller partikler.

Hver EU-medlemsstat har desuden forpligtet sig til nationale reduktionsmål for emissioner for perioden 2020-29 samt til mere ambitiøse mål for 2030. Derudover er der indarbejdet kilde-specifikke emissionslofter i den branchespecifikke lovgivning (f.eks. for brændsel).

Spring af midler fra samhørighedspolitikken til ren luft i perioden 2014-20 efter medlemsstat

De investeringskategorier, der anses for at være mest relevante med hensyn til at nå målene for ren luft, medtages uden reduktion med en vægt på 100%. Det er blandt andet foranstaltninger vedrørende luftkvalitet og cykelinfrastruktur.

Kategorier, der delvist bidrager til at nå mål om nedbringelse af forurening, tildeles en vægt på 40%. Det er blandt andet jernbaner, vedvarende energi, håndtering af husholdningsaffald, grøn infrastruktur samt foranstaltninger til fremme af energieffektivitet med flere.

Alle andre udgifter anses i henhold til en konservativ antagelse ikke for at bidrage til mål om ren luft (vægt på 0%). I tvivlstilfælde registreres investeringskategorier i denne gruppe.

Investeringer i ren transport i byer bidrager mest

Diagrammet på forrige side viser den samlede økonomiske tildelelse til de vigtigste interventionsområder, som bidrager til mål om ren luft, med anvendelse af den relevante vægtning.

Spring af status på investeringer efter medlemsstat

Det tager tid, før investeringer skaber håndgribelige resultater, fra planlægning over udvælgelse og til gennemførelse af projekterne. Diagrammet herover viser de enkelte medlemsstaters tildelelse og fremskridt i gennemførelse af investeringer, der bidrager til mål om ren luft. Diagrammet kan sorteres efter år for at se fremskridtene over tid.

FÅ MERE AT VIDE

<https://bit.ly/33aUrq8>

Er der et emne, du synes, at vi skal tage op i en fremtidig temaartikel i DATA POINT i Panorama?

Er der et datasæt, du ønsker, at vi skal lægge ind på Åben dataplatform for ESI-fondene?

I så fald kan du sende en e-mail til: REGIO-EVAL@ec.europa.eu

Følg debatten på TWITTER #ESIFOpenData

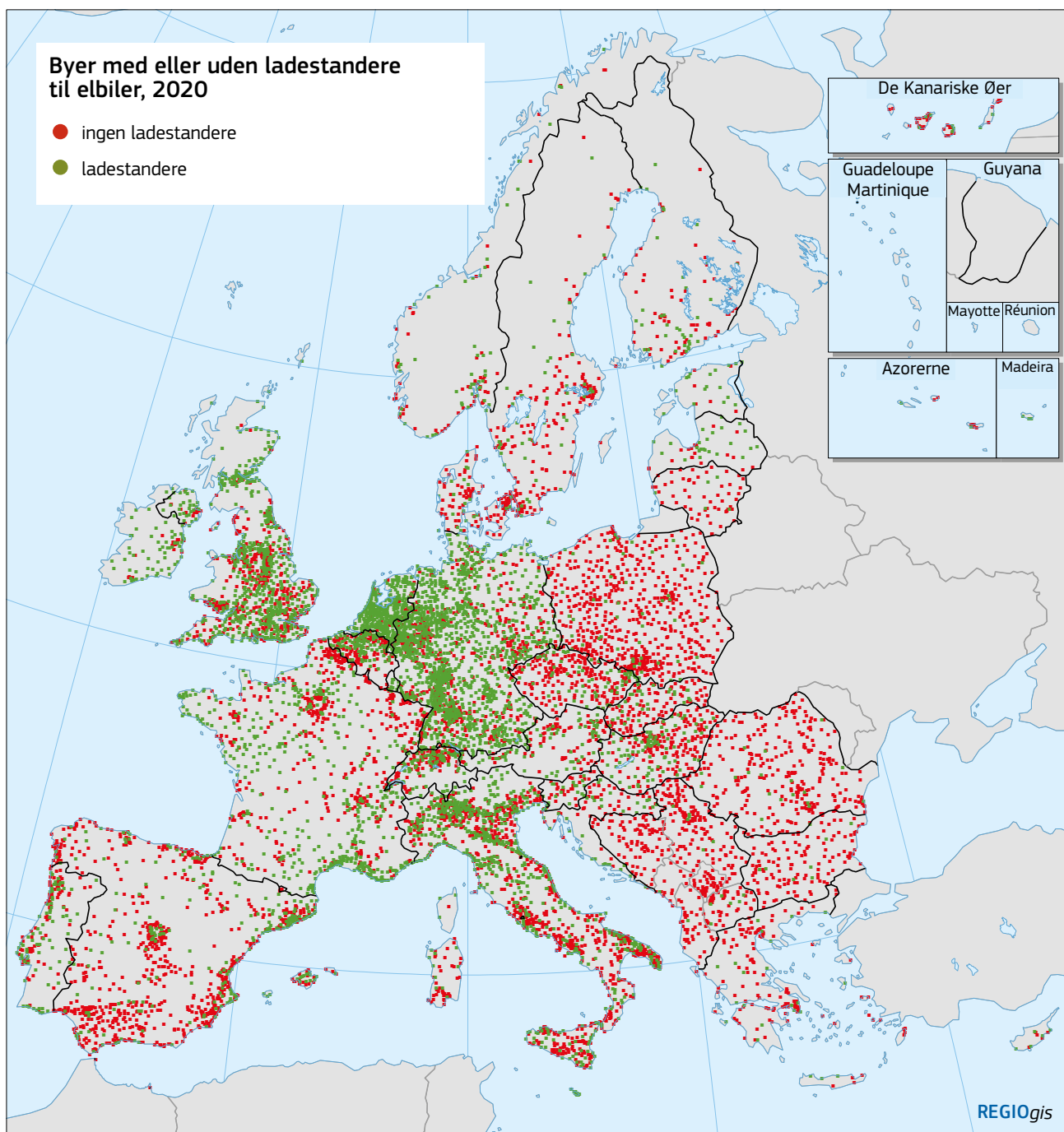
eller tilmeld dig vores nyhedsbrev: http://ec.europa.eu/newsroom/index.cfm?service_id=788

Grønnere transportformer i EU's byer

Byer med eller uden ladestandere til elbiler, 2020

Europa-Kommissionen foreslår at reducere drivhusgasemissioner i EU med 55% inden 2030 i forhold til 1990-niveauerne. Emissioner fra personbiler er dog stadig 20% højere end niveauet

i 1990. Der er derfor brug for hurtigt at skifte til mere effektive og mindre elbiler. En hindring til hurtig og omfattende accept af elbiler er manglen på offentlige ladestandere. I 2020 var der f.eks. ikke nogen ladestandere til elbiler i over halvdelen af vores 8 500 byer. Især i mindre byer kan virksomheder være bange for, at afkastet på deres investeringer ikke dækker deres udgifter.

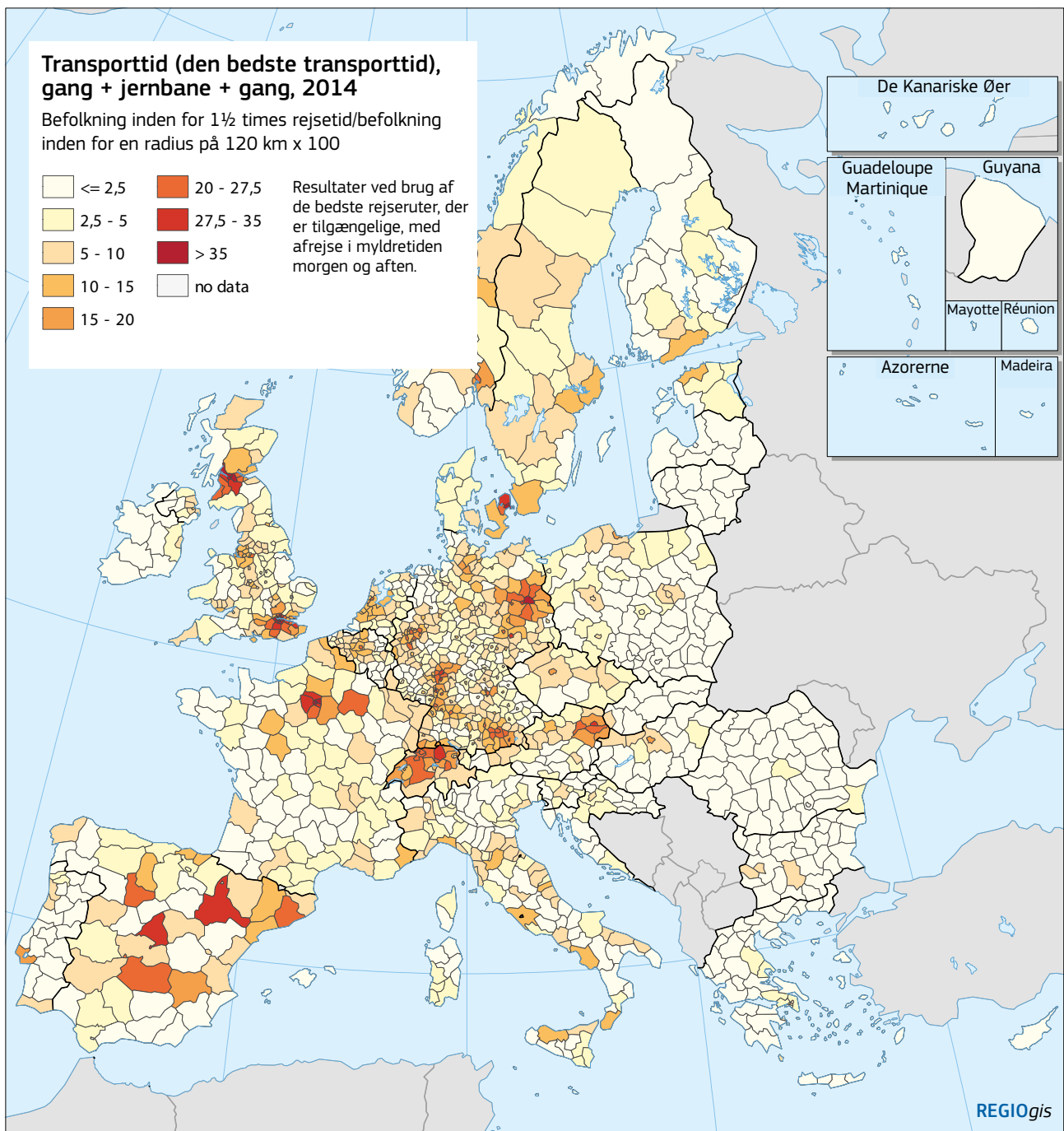
Kilde: OpenChargeMap, REGIO-GIS

Transporttid (den bedste transporttid), gang + jernbane + gang, 2014

En anden metode til at reducere drivhusgasemissioner er at tage toget i stedet for bilen. I mange vestlige europæiske byer er der regelmæssige hurtigtog, hvilket er et reelt alternativ til at sidde fast i trafikken. Kortet viser andelen af befolkningen,

som på halvanden time kan nå en radius af 120 km med tog og til fods. Byer som København, Paris, Berlin, Madrid, London og Wien scorer højt på denne indikator, hvorimod de fleste regioner i det østlige Europa scorer meget lavt. Der er flere oplysninger om denne analyse i det nye arbejdsdokument »Rail transport performance in Europe« (Resultater for jernbanetransport i Europa): <https://europa.eu/!qV76Mm>

Kilder: REGIO-GIS, UIC, jernbaneoperatører, Eurostat

REGIOSTARS

2 0 2 0

De **25 finalister i dette års REGIOSTARS Awards** blev udvalgt af et panel af uafhængige dommere, der fik til opgave at udpege de mest fremragende projekter i Europa. Vinderen i hver af de fem primære projektkategorier samt publikums valg modtog deres priser den 14. oktober i løbet af den 18. europæiske uge for regioner og byer 2020 i Bruxelles.

I år blev den europæiske uge for regioner og byer afholdt over tre uger i træk, hvor hver enkelt uge var afsat til et tematisk emne:

5.-9. oktober: Styrkelse af borgerne

12.-16. oktober: Samhørighed og samarbejde

19.-22. oktober: Et grønt Europa, i samarbejde med Den Grønne Uge.

På grund af covid-19-pandemien var de fleste sessioner digitale, med undtagelse af centrale arrangementer, workshops, nogle regionale smagsprøver og udstillinger.

Præmiekategorierne for 2020 er:

INDUSTRIEL OMSTILLING FOR ET INTELLIGENT EUROPA

CIRKULÆR ØKONOMI FOR ET GRØNT EUROPA

FÆRDIGHEDER OG UDDANNELSE TIL ET DIGITALT EUROPA

BORGERES DELTAGELSE I SAMMENHÆNGENDE EUROPÆISKE BYER

**MOBILISERING AF UNGE TIL SAMARBEJDE PÅ TVÆRS AF GRÆNSER
– 30 ÅR MED INTERREG**

INDUSTRIEL OMSTILLING FOR ET INTELLIGENT EUROPA

VINDER

ESA BIC Portugal – Portugal (EFRU)

Det banebrydende ESA-center for løsninger i rummet i Portugal fremmede rumteknologier til innovative løsninger, der ikke er relateret til rummet. Projektet støttede iværksættere, som bruger aktiver i rummet til at udvikle nye forretninger i intelligente byer inden for transport, logistik, sundhed, landbrug, blå økonomi og miljø. Det genererede i løbet af de første fem år over 11,5 mio. EUR plus flere end 100 højt kvalificerede arbejdspladser i 30 innovative opstartsvirksomheder.

<https://space.ipn.pt/>

Intelligent opladning via solenergi i regionen Utrecht, Nederlandene (Den Europæiske Fond for Regionaludvikling – EFRU)

Utrechts Lombok-område er kendt som det mest innovative pilotområde inden for intelligent opladning via solenergi. Det er under udvidelse via fem forbundne områder i regionen, der hver især bruger lokalt genereret solenergi til opladning af elbiler. Energien lagres i bilbatterier og kan returneres til nettet, når efterspørgslen er størst. Vehicle2Grid-systemet har øget den økonomiske aktivitet og bidraget til miljømæssig og social bæredygtighed samt lavemissionsøkonomien.

<https://smartsolarcharging.eu/>

HyTrEc2 – Transportøkonomi med brint til Nordsøregionen 2 – Danmark (EFRU)

Opfyldelse af Europas ambition om et nettokulstoffrit energisystem kræver en stor mængde brint. Dette projekt støtter grønne brintbaserede, innovative transportløsninger og færdigheder i en delt vision om en renere økonomi i Nordsøregionen. Det producerer bæredygtig brint til at tanke et bredt udvalg af køretøjer og tilbyder uddannelse samt færdigheder til at fremme omstilling til brint i hele regionen.

<https://northsearegion.eu/hytrec2/>

Digitaliseringshuset, Østrig (EFRU)

Dette flagskibsprojekt i Niederösterreichs digitaliseringsstrategi etablerede et regionalt økosystem af uddannelse, videnskab, erhverv og administration. Projektet forbinder supplerende ekspertise og infrastruktur for at fremme digitale løsninger blandt regionens virksomheder. Resultaterne var bl.a. nye formater af kvalifikationer, innovative produkter og processer samt løsninger på problemer forårsaget af covid-19.

<https://www.ecoplus.at/interested-in/house-of-digitalization/>

3D-innovationer i metal (Me3DI), Finland (EFRU)

Som led i de 3DP-videnskylnger, der er skabt i det sydlige Karelia, udvikler og deler Me3DI ekspertviden om industriel 3D-print i metal. Ingeniører, designere, system-, materiale- og procesleverandører, SMV'er, FogU-institutioner og slutbrugere kan få et godt kendskab til værdiskabelse med 3DP og forsyningskæden, hvilket gør dem i stand til at spare tid og materialer i udviklingen af deres egne produkter.

<https://bit.ly/31cAFJQ>

CIRKULÆR ØKONOMI FOR ET GRØNT EUROPA

Udfordringen med cool fødevarer – Frankrig og Det Forenede Kongerige (EFRU)

Fødevarer udgør omkring en femtedel af vores individuelle CO₂-fodaftryk. Ved hjælp af viden fra eksperter i fødevarer, ernæring og miljø har projektet afsløret, hvordan enkeltpersoner, lokalsamfund og organisationer kan samarbejde om at reducere CO₂-emissioner. Projektet udmøntede sig i et værktøj og en internetplatform, der kan bruges på begge sider af Kanalen til at tilbyde små, mundrette tiltag til at nedkøle jorden.

<http://coolfood.net/en/>

SeRaMCo – Nordvesteuropa (EFRU)

Som EU's mest ressourceintensive industrielle sektor er byggebranchen ansvarlig for ca. en tredjedel af det affald, der genereres. SeRaMCo-projektet har styrket brugen af bygge- og nedrivningsaffald til at producere cement og beton i det nordvestlige Europa. Ved at udskifte primære råmaterialer med genbrugte materialer af høj kvalitet bidrager projektet til EU's omstilling til den cirkulære økonomi.

<https://bit.ly/2ZhrZfw>

Fibrenamics Green – Portugal (EFRU)

Denne platform, der er koncentreret om udvikling af innovative produkter fra industriaffald, styrkede opkvalificering gennem design og ingeniørarbejde. Aktiviteterne i projektet omfattede udvikling og deling af viden for at skabe nye projekter til genudnyttelse af affald baseret på synergier mellem universiteter og virksomheder inden for sektorer så forskellige som tekstil og fodtøj, minedrift, biler og møbler.

<http://green.fibrenamics.com/>

EcoDesign Circle – Østersøen (EFRU)

Design er afgørende for udvikling af innovative, bæredygtige og klimavenlige løsninger – ca. 80 % af produkters miljøbelastning finder sted i designfasen. Formålet med projektet var at fremme økodesign og den cirkulære økonomi i seks designcentre i Østersøregionen. Resultaterne omfattede interaktive workshops, uddannelsesmæssige samt informative produkter, en online bæredygtighedsguide om cirkulært design, videoer og en vandredstilling.

<https://www.ecodesigncircle.eu/>

Blå cirkulær økonomi – Nordeuropa (EFRU)

Formålet med dette transnationale projekt er at støtte og nytænke udviklingen af Europas industri for affald fra fiskenet. Målet er at skabe bæredygtige forretningsmuligheder på baggrund af efterladte, tabte eller bortskaffede fiskeredskaber. Fokus vil være på produkternes samlede livscyklus, opkvalificering af SMV'er til at skabe ressourceeffektive forretninger, der fremmer tjenesteydelser og produkter lavet af maritimt affald.

<https://bluecirculareconomy.eu/>

FÆRDIGHEDER OG UDDANNELSE TIL ET DIGITALT EUROPA

E-SCHOOLS, pilotprojekt – Kroatien (EFRU)

Dette projekt, der fokuserer på 10% af alle kroatiske skoler, har til formål af forbedre skolers digitale modenhed samt lærere og elevers digitale kompetencer. Holdet udtænkte nye organisatoriske, teknologiske og uddannelsesmæssige koncepter for indførelse af IKT i uddannelse og administration. I lyset af covid-19-pandemien og det aktuelle skift hen imod fjernundervisning har resultaterne vist sig at være særligt relevante.

<http://www.ndsfund.org>

Museer på tværs af grænser – Polen (det europæiske naboskabsinstrument, ENI)

Målet med projektet var at udnytte den fælles historie til at skabe en forbindelse mellem kulturarv på begge sider af den polsk-russiske grænse. Uddannelsesrelevante seværdigheder, innovative udstillinger og unikke arrangementer på en europæisk skala tiltrak besøgende fra begge lande samt andre lande, hvilket styrkede turismen i området og hjalp lokalsamfundene. Desuden har digitale præsentationer af grænseområdets fælles arv haft indflydelse på den tværkulturelle integration.

<http://www.muzeum.elblag.pl/>

CYNIC – Sverige (EFRU)

Formålet med projektet er at give dybere indblik, bedre viden og større kendskab for at stimulere en forsvarlig IT-, cyber- og informationssikkerhedsadfærd blandt SMV'er. Ved at levere katalysatorer til eksperimentel læring støtter CYNIC nye forretningsmodeller og overgangen til digitalisering. Små virksomheder får mulighed for at afprøve, opleve og evaluere løsninger i to informationssikkerhedslaboratorier.

<https://www.cynic.se/>

Digitale akademier for inklusiv læring – Italien (EFRU)

Med udgangspunkt i stærke partnerskaber mellem universitetet i Napoli og anerkendte internationale IT-virksomheder fik programmet tilmeldinger fra 3 000 nationale og internationale deltagere til at afhjælpe den regionale mangel på digitale færdigheder og styrke beskæftigelsesegnhed og iværksætter. Konsortiet har indtil nu skabt nye arbejdspladser, opstartsvirksomheder og projekter inden for anvendt forskning sammen med lokale SMV'er og derigennem skabt skalerbare og overførbare resultater.

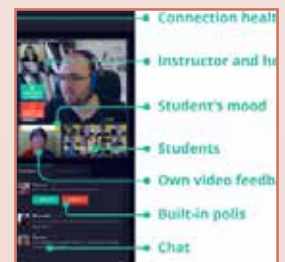
<https://bit.ly/3jVXSXp>

Digital platform til fjernundervisning – Frankrig (EFRU)

Projektet var koncentreret om udvikling af et nyt uddannelseskursus til webudviklere som fjernundervisning ved at skabe og forbedre innovative værktøjer og innovativt indhold. O'clock-skolen, Frankrigs førende aktør inden for fjernundervisning, forbedrede sine virtuelle klasseværelser, skabte en internetplatform om jobbet som webudvikler og udviklede et interface for at hjælpe studerende med at finde de bedste jobmuligheder efter uddannelsen.

<https://o'clock.io>

BORGERES DELTAGELSE I SAMMENHÆNGENDE EUROPÆISKE BYER

SHICC – Bæredygtige boliger til inklusive og sammenhængende byer – Nordvesteuropa (EFRU)

Manglen på prisoverkommelige boliger har skabt en krise i mange europæiske byer. Formålet med SHICC-projektet er at afhjælpe denne krise ved at skabe foreninger til administration af jord i lokalsamfund i Bruxelles, London, Gent og Lille – og i hele Europa. Disse demokratiske organisationer udvikler og administrerer prisoverkommelige boliger til personer med lav eller middel indkomst. De sammenhængende boligområder, der blev skabt som følge heraf, udvikler sig gennem inddragelse af lokalsamfund og beboere.

<https://bit.ly/3m0sBV0>

En juvel i en fattig bydel – Belgien (EFRU)

Bydelen Rabot-Blaisantvest i Gent er et af de fattigste områder i Flandern og huser den moderne kirke Blaisantkerk. Projektet havde til hensigt at omdanne bygningen til et multifunktionelt sted med deltagelse af både beboerne i bydelen og byen. Første fase var renovering af klokketårnet, herefter fulgte modernisering af hovedbygningen og til sidst opførelsen af den multifunktionelle bygning.

<http://www.blaisantkerk.be/>

Bürgerbahnhof Plagwitz – Tyskland (EFRU)

Borgernes station Plagwitz er resultatet af et fantastisk samarbejde mellem lokale borgere, interessenter, interessegrupper og forvaltningen i Leipzig. Gennem samarbejde har de genvundet et forsømt område til at lave et bæredygtigt og kreativt område til brug for offentligheden. Indtil nu er der planlagt en byskov, der er anlagt fælleshaver, der er opført en legeplads, og der er åbnet en byggelegeplads.

<https://buerbahnhof-plagwitz.de/>

High Five! Jugendrechte im Quartier – Tyskland (EFRU)

High Five! bruger kreative metoder til at gøre unge i alderen 15 til 25 mere opmærksomme på demokratisk stillingtagen og beslutningstagning. Projektet afholder ugentlige workshops, en 14-dages sommerskole og en stor ungdomsforsamling for at introducere deltagerne for mulighederne ved at deltage i politik og dialoger med lokale politikere og beslutningstagere.

<https://bit.ly/3m3jseD>

VILAWATT: styrkelse af omlægning af energi – Spanien (EFRU)

Byen Viladecans anså borgernes engagement og følelse af at høre hjemme som et væsentligt element i tilskyndelsen til at overgå til bæredygtig energi. VILAWATT fremmede oprettelsen af en ny energivirksomhed, der styres af et partnerskab mellem den offentlige og private sektor og borgere. Projektet fokuserer på den yngre generation ved at lære dem om ændringer helt fra barndommen og derved gøre det nemmere for borgere at føre an i ændringen af energimodellen.

<https://www.uia-initiative.eu/en/uia-cities/viladecans>

MOBILISERING AF UNGE TIL SAMARBEJDE PÅ TVÆRS AF GRÆNSER – 30 ÅR MED INTERREG

ENERGY@SCHOOL – Interreg (EFRU)

Dette initiativ udviklede en ordning for uddannelse af skoleelever, så de kan komme til at spille en afgørende rolle i Europas forvandling til et kulstofneutralt kontinent. Som »junior-energivagter« har deres tilgang til at skabe opmærksomhed givet mærkbare forbedringer i energieffektiviteten på de deltagende skoler. Det har vist sig at være lige så effektivt at give unge større ansvar for gennemførelse af energiintelligente skoler som moderne renoveringsforanstaltninger.

<https://www.interreg-central.eu/Content.Node/ENERGYATSCHOOL.html>

Tid til forandring – Polen/Litauen (EFRU)

Projektet blev anerkendt som det bedste initiativ til forberedelse af unge på samarbejde på tværs af grænser. Polske unge delte viden og erfaring med deres litauiske modparter for at hjælpe med at gennemføre et program for gadearbejdere. Ved at danne et stærkt partnerskab løste de nogle af de mange udfordringer, som unge i risikogrupper på gaden står overfor, ved at tilbyde fælles uddannelse, overlevelseslejr og et grænseoverskridende socialt netværk.

<http://ambc.lt/>

iEER Interreg Europa – Finland (EFRU) økosystemer

Siden 2016 har det innovative økonomiske iværksættersystem i regioner støttet unge mennesker og iværksætteri i 10 europæiske regioner. iEER har styrket og udviklet en iværksætterånd og færdigheder for unge mennesker gennem bedre udformning og gennemførelse af regional politik. Projektpartnere undersøgte i fællesskab regionernes erhvervs-klima, delte viden og erfaring og overførte god praksis for at udarbejde tiltag til forbedre økosystemerne for deres erhvervsliv.

<https://www.interregueurope.eu/iEER/>

Dem Klima auf der Spur – Tyskland/Tjekkiet (EFRU)

Projektet »Klimaet på sporet« tog udfordringen med at løse klimaforandringer på tværs af grænser op. Det samlede børn og unge, der bor i grænseområdet mellem Tyskland og Tjekkiet, for at skabe muligheder for uddannelse og tiltag på miljøområdet og kulturel udveksling. Over 2 000 unge mennesker og lærere deltog i klimabeskyttelseslejr, uddannelsesaktiviteter vedrørende miljøet og tematiske uddannelseskurser.

<http://klima-projekt.eu/de/index.html>

XBIT – Kroatien/Serbien (instrumentet til førtiltrædelsesbistand – IPA)

Det grænseoverskridende IT-netværk for konkurrenceevne, innovation og iværksætteri blev oprettet for at fremme gunstige vilkår for innovation, IT, iværksætteri, jobskabelse, fastholdelse af talenter og for at øge antallet af dygtige unge arbejdstagere i grænseområdet mellem Kroatien og Serbien. Resultaterne omfattede oprettelse af et grænseoverskridende netværk af IKT-intressenter, udformning og gennemførelse af programmer om uddannelse, motivation og netværk samt oprettelse af Fab Labs og et Mobile Lab.

<https://www.interreg-croatia-serbia2014-2020.eu/>

MED DINE EGNE ORD

PANORAMA
takker på forhånd
for jeres bidrag!

Med dine egne ord er den del af *Panorama*, hvor interessenter på lokalt, regionalt, nationalt og europæisk plan kan fortælle om, hvad de har opnået i perioden 2014-2020, og give udtryk for deres synspunkter om de igangværende og

vigtige drøftelser om samhørighedspolitikken efter 2020. *Panorama* modtager gerne bidrag på jeres eget sprog og bringer dem eventuelt i fremtidige udgaver. Kontakt os på regio-panorama@ec.europa.eu for at få yderligere oplysninger om retningslinjer og deadlines.

Grænseoverskridende mobilitet knyttet til uddannelse og beskæftigelse

Brigitte Lavigne
Næstformand for CESER og
ordfører for undersøgelsen

Ved en grænse hvor antallet af arbejdstagere, der krydser grænsen er minimal, kan mobilitet i forbindelse med uddannelse og efteruddannelse være nøglen til en samarbejdsstrategi, der bidrager opstrøms til at konsolidere det euroregionale boligområde og til at styrke grænseoverskridende social samhørighed.

Dette er konklusionen på en undersøgelse, der blev gennemført af det franske regionale, sociale og miljømæssige råd i Nouvelle-Aquitaine (CESER), og som blev godkendt i juni.

CESER er et rådgivende råd bestående af regionale repræsentanter for civilsamfundet, som har til opgave at afgive udtalelser og udføre undersøgelser om ethvert emne, der hører under regionens kompetence, herunder internationale tiltag og europæiske anliggender. Eftersom grænseoverskridende mobilitet er en søjle i den euroregionale strategi, besluttede CESER at behandle dette spørgsmål i lyset af to forholdsvist nye hændelser, som ændrer forholdet til grænsen. Sammenlægningen af tre tidligere regioner har skabt regionen Nouvelle-Aquitaine, og oprettelsen af europæiske grupper for territorielt samarbejde (EGTS) forener sidstnævnte med Euskadi og Navarra.

Undersøgelsen fokuserer på virkeligheden for de berørte parter i områderne og deres praksis, og derfor blev der gennemført ca. 40 interviews med parter berørt af grænseoverskridende mobilitet for at bistå dataindsamlingen. Dette gjorde det muligt at afgrænse de hindringer, de berørte parter står overfor, og de muligheder, de nyder godt af.

Analysen af specifikke projekter har kastet lys over deres evne til at finde konkrete løsninger, der er tilpasset områderne. Endelig udforskede undersøgelsen, i hvilke strategiske retninger regionen og euroregionen bevæger sig, i lyset af god praksis for grænseoverskridende mobilitet ved andre franske grænser.

Blandt undersøgelsens konklusioner bør det påpeges, at der er to typer bevægelser over grænsen. På den ene side på lokalt plan hvor der takket være en fælles kultur og samme sprog er mulighed for nytænkning og innovation, og på den anden side på regionalt plan eftersom det nu er muligt for alle nye Aquitaine-regioner at deltage i et euroregionalt samarbejdsinitiativ.

Hvad angår grænseoverskridende samarbejde viser undersøgelsen, at det ikke, som man skulle tro, er begrænset til individuelle grænseovergange, men også kan finde sted i form af kollektiv eller individuel mobilitet.

I betragtning af Nouvelle-Aquitaine-regionens europæiske status anbefaler CESER at gøre mobilitet i forbindelse med uddannelse og beskæftigelse til et centralt element i det euroregionale samarbejde. Denne anbefaling er uddybet i ti strategiske anbefalinger og specifikke operationelle foranstaltninger. ■

FÅ MERE AT VIDE
<https://bit.ly/30pFfE5>

PROJEKTER

HYLDEST TIL DESIGN
I LAHTI, FINLANDSAMLET INVESTERING
598 438 EUREU-BIDRAG
418 910 EUR

Et nyt center dedikeret til kunst, plakater og design åbner dørene i et tidligere bryghus i Lahti i det sydlige Finland. Det EFRU-finansierede projekt hylder og har til hensigt at genoplive designindustriens historie.

Hjertet i dette »oplevelsescenter« bliver det nye Lahti Art and Design Museum, der efter planen åbner i 2021. Med fokus på kunst, design, livsstil og digital teknologi giver museet også byens eksisterende kunst- og plakatumseum nye rammer.

Derudover kommer bygningen til at huse en kunst- og designshop, en restaurant og et mikrobryggeri samt arbejdspladser og møderum til aktive kunstnere.

Formålet med faciliteten er at støtte genoplivningen af lokal designekspertise. Lahti var et velanset centrum for den kreative industri indtil starten af 1990'erne, da lavkonjunkturen ramte den lokale produktion hårdt, heriblandt møbel-, tekstil- og tøjfabrikanter.

Selvom arbejdsløsheden siden dengang har været høj, forventes centret at tiltrække nye virksomheder, indbyggere og besøgende til at sætte skub i den lokale økonomi. Der er allerede skabt to jobs i projektet. Der forventes at blive skabt yderligere 10 til 20 direkte arbejdspladser, når centret åbner, hvilket bør blive en grobund for yderligere kreative industrier og serviceerhverv.

Initiativet puster også nyt liv i en historisk bygning fra 19-hundredtallet, det tidligere Mallasjuoma-bryggeri. Et udviklingselskab har omdannet den til Malski-centret, hvoraf en del er udlejet til byen til at huse Lahti Art and Design Museum og center for dermed at beskytte den lokale arkitektoniske kulturarv.

En spændende oplevelse

Designs, driftsplaner og koncepter for det nye center blev udarbejdet i Tajumo-projektet under ledelse af institut for design ved Lahti universitetet for anvendt videnskab sammen med museer i Lahti og Lahti City Association for foreninger i bymidten.

Omfattende workshops, indgående interviews og besøg til museer i Finland og udlandet hjalp holdet med at udarbejde gangbare forretnings- og samarbejdsmodeller for stedet og idéer til arrangementer, udstillinger og tjenester, der kunne tiltrække både internationale og finske besøgende.

Grupper med interesse i et velfungerende center har bidraget til processen. Disse grupper tæller bl.a. kunstnere, designere, galleriejere og andre museumsekspertter, kreative virksomheder, lokale universiteter, cateringfirmaer og serviceleverandører til arrangementer.

For at sikre maksimal gennemsigtighed var alle workshops, seminarer og arrangementer i forbindelse med udvikling åbne for offentligheden. Folk blev opfordret til at komme med bemærkninger til alternativer til centrets indvendige design og møblement og til at se, hvordan den sidste nye audiovisuelle teknologi kan bidrage til at forbedre den besøgendes oplevelse.

Museet har allerede planer for innovative udstillinger for de næste få år og om at udvide sin kapacitet. Resultatet er et spændende center, som vil berige Lahtis økonomi og kulturelle liv. ■

FÅ MERE AT VIDE

<http://www.lahdenmuseot.fi/museot/en/lad/>

PROJEKTER

TJENESTE VEDRØRENDE OVERSVØMMELSESRISIKO BESKYTTER CYPERN OG DE GRÆSKE ØER

**SAMLET INVESTERING
1 159 248 EUR**

**EU-BIDRAG
985 361 EUR**

Mennesker i det klimasårbare østlige Middelhav kan drage fordel af tidlige varsler om oversvømmelser takket være Environmental Risk Management Information Service (informationstjeneste til forvaltning af miljørisici, ERMIS-F), der er udviklet i et grænseoverskridende projekt finansieret af Den Europæiske Fond for Regionaludvikling.

Risikoen for oversvømmelser stiger som følge af klimaændringer, der fører til ekstreme mønstre i nedbør. ERMIS-F-projektet har udarbejdet et onlinesystem for Cypern, Kreta og øerne i det nordlige Ægæiske Hav, som hjælper beboere, virksomheder, forskere og offentlige tjenester med at begrænse de ødelæggende konsekvenser af oversvømmelser.

Kort, der kan udskrives, viser folk, om deres hjem eller jord er i fare og fortæller, om de skal træffe beskyttelsesforanstaltninger. Samtidig har brugere adgang til geospatiale data via en portal, så de kan lave skræddersyede kort. ERMIS-F er designet til at bruge disse data til at give lokale myndigheder tidlig varsling om oversvømmelser, så de kan planlægge forebyggende tiltag.

En social netværksapplikation forbinder forskellige interessenter, så de kan dele idéer og data. Borgere kan også bruge deres smartphones eller tablets til at crowdsourcere geomærkede billeder af lokale oversvømmelser og følgerne heraf og dermed hjælpe myndigheder og forskere med bedre at forvalte oversvømmelser.

Endelig skaber en vidensdatabase forbindelser til kontrolforanstaltninger vedrørende oversvømmelser samt bedste praksis, data om tidligere lokale oversvømmelser, lovgivning, offentlige myndigheder og software til undersøgelser eller oversvømmelsesprojekter. Derudover er der uddannelsesmaterialer og arrangementer, som fortæller, hvordan man bruger platformen, og som øger opmærksomheden på sammenhængen mellem oversvømmelser og klimaforandringer.

ERMIS-F-tjenesterne er gratis, og der er oplysninger på græsk og ofte også på engelsk, således at både lokale og besøgende har adgang til data, der kan begrænse ødelæggelser.

Fra data til handling

Projektet blev udarbejdet for at hjælpe offentlige tjenester og borgere til at handle på baggrund af kompleks videnskabelig viden for at afhjælpe naturlige farer.

ERMIS-F-holdet arbejdede med fokusgrupper bestående af lokale interessenter i pilotområder (Lesbos, Kreta og Cypern), det behandlede oplysninger og udarbejdede scenarier om de mulige virkninger af jordudnyttelse samt klimaforandringer og disses påvirkning af sårbare oversvømmelsesområder.

Cyprus Institute, som koordinerede projektet, ydede teknisk ekspertviden sammen med det ægæiske universitet, Kretas tekniske universitet, Chania kommune, vanddirektoratet for det nordlige Ægæiske Hav og bestyrelsen i spildevandsfirmaet Limassol.

Civilbeskyttelsesorganer, lokalforvaltninger og lokale institutioner, faglige sammenslutninger og miljøorganisationer bidrog også til projektet.

Lokalsamfund og dem, som nyder godt af projektet, blev inddraget via informationspunkter på Cypern, Kreta og øerne i Det Ægæiske Hav, hvor de fik mere at vide om, hvordan de kunne bruge og bidrage til ERMIS-F's tjenesteydelser. Kontorerne, som stadig er åbne, forvaltes nu af lokale offentlige myndigheder.

ERMIS-F-systemet anvender open-source-software og distribueret arkitektur, hvilket gør det nemt at replikere systemet i andre regioner, tilpasse det beslutningstagningsprocesser og privat forskning og udvide det til andre farer såsom naturbrande eller tørker. ■

FÅ MERE AT VIDE

<https://ermis-f.eu/>

PROJEKTER

OPGRADERINGER AF VEJRPROGNOSER FOR AT BESKYTTE ITALIENSKE OG KROATISKE KYSTER

**SAMLET INVESTERING
1 150 000 EUR**

**EU-BIDRAG
977 500 EUR**

Forskere og regionale regeringer har samarbejdet i et grænseoverskridende projekt om at bidrage til at beskytte menneskeliv og afhjælpe skader forvoldt af vejret langs Adriaterhavskysten. Målet er at mindske risiciene i området, der skyldes naturkatastrofer.

Der forventes hyppigere ekstreme vejrforhold i fremtiden som følge af klimaforandringer. Formålet med projektet DSS-udnyttelse ved Adriaterhavet til overvågning og risikostyring af ekstreme vejrforhold og oversvømmelser i kystområder (AdriaMORE) var at bidrage til at afhjælpe virkningerne af hændelser såsom oversvømmelser på lokalsamfund i kystområder og miljøet i hele Italien og Kroatien.

Projektet er en videreudvikling af to tidligere Interreg-projekter og omfatter opgradering af eksisterende systemer til overvågning og håndtering af hydrometeorologiske risici såsom storme. Holdet koncentrerede sig om nøjagtighed og rettidighed af varsler om ekstreme vejrforhold med henblik på at forbedre oplysninger til civilbeskyttelsesagenturer samt risikostyringsorganer og dermed redde liv.

I henhold til den regionale regering i Abruzzo, der ligger på østkysten af den italienske halvø, kan lokale redningstjenester og -myndigheder nu modtage varsler med det samme, når der forventes ekstreme vejrforhold.

Der var også fokus på undersøgelse af eventuelle særlige sårbarheder inden for forskellige regioner, der deltog i projektet. Der blev udvekslet bedste praksis mellem institutionel forvaltning i begge lande, og der blev ydet støtte til maritim navigation, flyvekontrol samt vandforvaltningsmyndigheder i byer.

Der blev tilføjet nye elementer for at justere dækningen af bestemte strækninger af kystlinjerne i begge lande. Den software, der blev udarbejdet som følge heraf, kan indhente og udarbejde meteorologiske radardata fra systemer med forskellige egenskaber. Opgraderingerne blev afprøvet ved flodmundinger i floden Pescara (i Italien) og floden Neretva (i Kroatien).

Bekæmpelse af brande

Vind og vand er ikke de eneste trusler fra ekstremt vejr ved kysterne: Brande udgør også alvorlige risici for kystområder og offshore-fartøjer. AdriaMORE finansierede anskaffelsen af en båd, der primært skal bruges til brandslukningsaktiviteter til havs og langs kysten i nærheden af Dubrovnik, en historisk havn i det sydlige Kroatien, hvor båden ligger fortøjet. Den kan også bruges til aktioner i forbindelse med forurening, såsom udsætning af flydespærre.

Desuden opsatte projektet udstyr til måling af vind, som bruger radar eller lydbølger til at registrere vindhastighed og -retning omkring Dubrovnik. Dette udstyr gør det muligt at forudsige farligt vejr.

I takt med at vejret bliver mere uforudsigeligt, vil resultaterne af AdriaMORE-projektet gøre det mere sikkert at bo i kystområderne ved Adriaterhavet. Projektets tiltag beskytter de lokale indbyggers liv og hjælper med at beskytte naturlige levesteder. ■

FÅ MERE AT VIDE

<https://www.italy-croatia.eu/web/adriamore>

PROJEKTER

UNGE FRIVILLIGE FRA RÉUNION VISER SOLIDARITET MED LOKALSAMFUND I NABOLANDE

**SAMLET INVESTERING
12 601 720 EUR**

**EU-BIDRAG
2 211 462 EUR**

Takket være et EU-finansieret program for frivilligt arbejde fik unge fra Réunion erhvervs erfaring, mens de arbejdede for organisationer forskellige steder i Det Indiske Ocean og det sydlige Afrika.

Réunion er en fransk oversøisk region i nærheden af Mauritius øst for Madagascar i Det Indiske Ocean. Øens fjerne beliggenhed har begrænset beboernes mobilitet, hvilket har resulteret i høj arbejdsløshed blandt mennesker under 30 år.

Fra 2015 til 2017 blev 139 unge mænd og kvinder fra øen sendt på en mission til andre lande under Interreg-programmet for Det Indiske Ocean, en region, der omfatter Australien, Comorerne, Indien, Kenya, Madagascar, Mauritius, Mozambique, Seychellerne, Sydafrika og Tanzania.

Disse VSI'ere (frivillige for international solidaritet) blev medfinansieret af EFRU og Réunions regionalråd. Programmet blev koordineret af den franske platform for international udveksling og frivilligt arbejde for solidaritet: France Volontaires.

De frivillige, der blev udvalgt i henhold til deres profil, blev stillet til rådighed for private og offentlige organer såsom ministerier, handels- og industrikamre, turistkontorer, kulturcentre eller -foreninger. Sektorerne var varierede og omfattede kultur, turisme, finans, miljø, forskning og energi.

VSI'erne er i gennemsnit mellem 24 og 34 år gamle og nyuddannede med forskellige baggrunde. Deres opgaver er udarbejdet med henblik på at styrke samarbejdet mellem Réunion og andre områder.

Hver mission varede fra ét til tre år, for hvilke de frivillige blev godtgjort.

Livet i den virkelige verden

Udover at give motiverede unge mennesker en mulighed for at opleve livet i et andet land gav opgaverne praktisk erfaring i et professionelt miljø. De frivillige fra Réunion videregav ikke kun færdigheder, de delte også deres viden med deres værtsorganisationer.

Mange frivillige har fundet beskæftigelse efter deres udsendelse. I slutningen af 2018 havde 43 frivillige fundet arbejde. Det omfatter 14 i Madagascar, 11 i Mauritius, 6 i Comorerne, 6 i Seychellerne, 2 i Mozambique, 2 i Tanzania, 1 i Australien og 1 i Indien.

I henhold til en undersøgelse, der blev udført af France Volontaires, fandt 85% af de tidligere frivillige beskæftigelse i Réunion, Frankrig og området omkring Det Indiske Ocean. ■

FÅ MERE AT VIDE

<https://www.france-volontaires.org/nos-actions/programmes-ultramarins/la-reunion/>

KALENDER

20. OKTOBER 2020

Online

11. årlige forum for EU's strategi for Østersøregionen

<https://www.annualforum2020.eu/en/>

JURIDISK MEDDELELSE

Hverken Europa-Kommissionen eller en person, der handler på Europa-Kommissionens vegne, kan holdes ansvarlig for eventuel anvendelse af de følgende oplysninger.

Luxembourg: Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2020

PDF: ISSN 1725-812X KN-LR-20-003-DA-N

© Den Europæiske Union, 2020

Gengivelse er tilladt med kildeangivelse.

Reglerne for gengivelse af Europa-Kommissionens dokumenter fremgår af afgørelse 2011/833/EU (EUT L 330 af 14.12.2011, s. 39).

Det kan være nødvendigt at søge tilladelse om enhver anvendelse eller reproduktion af elementer, som ikke ejes af Den Europæiske Union, direkte hos de respektive rettighedshavere.

Dette magasin er tilgængeligt på internettet på 22 sprog på: http://ec.europa.eu/regional_policy/da/information/publications/panorama-magazine/

Indholdet i denne udgave blev færdiggjort i oktober 2020.

FOTOGRAFIER (SIDER):

Omslag: © iStock/imantsu

Side 3: © Den Europæiske Union

Side 4: © iStock/elenabs

Side 5: © iStock/fiskes

Side 6: © iStock/Motortion

Side 7: © iStock/AndreyPopov

Side 8: © Den Europæiske Union/Paolo Poce

Side 9: Til venstre © iStock/skynshesher, til højre © Prostock-Studio

Side 10: © Den Europæiske Union

Side 12: © EstLat

Side 13: © iStock/LordRunar

Side 14: © iStock/Thomas Demarczyk

Side 15: © Udenrigsministeriet, Slovenien

Side 16: © iStock/MATJAZ SLANIC

Side 17: © iStock/gremlin

Side 19, 20: © iStock/imantsu

Side 22: © Økonomiministeriet, Letland

Side 25: Til venstre © Letlands universitet, til højre © iStock/onurdongel

Side 26: Til venstre © iStock/MediaProduction, til højre © Hugo.lv

Side 27: Til venstre © Vizulo, til højre © Goldcastle7

Side 28: © Grindeks

Side 34: 01 © Instituto Pedro Nunes, 02 © Utrecht institut for bæredygtighed, 03 © Aberdeens byråd, 04 © Ecoplus – erhvervsstyrelsen i Niederösterreich, 05 © LUT universitet

Side 35: 01 © Al'Terre Breizh, 02 © Hauts-de-France Region, 03 © CVR – Centro de Valorização de Resíduos, 04 © Den tyske miljøstyrelse, 12 © Western Development Commission

Side 36: 01 © CARNET – kroatisk akademi- og forskningsnetværk, 02 © Museum for arkæologi og historie i Elbląg, 03 © Luleås teknologiske universitet, 04 © Universitetet i Napoli »Federico II«, 05 © O'clock

Side 37: 01 © Ville de Lille, 02 © DOIC vzw, 03 © Kontor for boliger og byudvikling, Leipzig by, 04 © SOS-Kinderdorf Berlin e.V., 05 © Viladecans kommune

Side 38: 01 © Unione dei Comuni della Bassa Romagna, 02 © Alytus City lokalcenter, 03 © Helsinki-Uusimaas regionalråd, 04 © Kindervereinigung Chemnitz e.V., 05 © Association SEE ICT

Side 39: © CESER

Side 40: © iStock/vicnt

Side 41: © iStock/mpalis

Side 42: © iStock/HABY

Side 43: © iStock/fstop123

HOLD DIG OPDATERET

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

@EUinmyRegion

EUinmyRegion

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)

EUinmyRegion

[euinmyregion](https://www.instagram.com/euinmyregion)

ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/ferreira_da
[@ElisaFerreiraEC](https://www.instagram.com/ElisaFerreiraEC)

Den Europæiske Unions
Publikationskontor

Europa-Kommissionen
Generaldirektoratet for Regionalpolitik og Bypolitik
Kommunikation – Agnès Monfret
Avenue de Beaulieu/Beaulieulaan 1 – B-1160 Bruxelles/Brussel
E-mail: regio-panorama@ec.europa.eu